

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING

ÚSTAV ARCHITEKTURY

INSTITUTE OF ARCHITECTURE

KOMPLEXNÍ URBANISTICKÁ ANALÝZA VYBRANÝCH VEŘEJNÝCH PROSTOR MĚSTA BLANSKA

COMPREHENSIVE URBANISTIC ANALYSIS OF SELECTED PUBLIC AREAS
OF BLANSKO

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Hana Zukalová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. JAN MÁJEK, Ph.D.

BRNO 2019

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	B3656 Městské inženýrství
Typ studijního programu	Bakalářský studijní program
Studijní obor	3647R025 Městské inženýrství
Pracoviště	Ústav architektury

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Student	Hana Zupalová
Název	Komplexní urbanistická analýza vybraných veřejných prostor města Blanska
Vedoucí práce	Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.
Datum zadání	30. 11. 2018
Datum odevzdání	24. 5. 2019

V Brně dne 30. 11. 2018

doc. Ing. arch. Antonín Odvárka, Ph.D.
Vedoucí ústavu

prof. Ing. Miroslav Bajer, CSc.
Děkan Fakulty stavební VUT

PODKLADY A LITERATURA

GEHL, Jan. MĚSTA PRO LIDI. Nakladatel: Partnerství. ISBN 9788026020806.

GEHL, Jan. ŽIVOT MEZI BUDOVAMI: Užívání veřejných prostranství. 1. vyd. Brno: Nadace Partnerství, 2000. ISBN 80-85834-79-0.

HRŮZA, Jiří. STAVITELÉ MĚST. Nakladatel: Agora. ISBN 9788086820088.

JEHLÍK, Jan. RUKOVĚŤ URBANISMU. Nakladatel: Ausdruck Books, 2016. ISBN: 9788026095583.

LYNCH, Kevin. OBRAZ MĚSTA / THE IMAGE OF THE CITY. Vyd. Polygon. 1. vyd. Praha, 2004. ISBN 80-7273-094-0.

PARTNERSTVÍ, Kolektiv autorů Nadace. PROSTORY - Průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství. 1.vyd. Brno 2003. ISBN 978-80-904918-6-1.

SITTE, Camillo. STAVBA MĚST PODLE UMĚLECKÝCH ZÁSAD. Vydal: ÚÚR, Brno, 2012.

ŠÉPKA, Jan A TŮMOVÁ, Mirka. JAK SE DĚLÁ MĚSTO. 1. vyd. Praha, 2016. ISBN 970-80-87064-15-3.

KRATOCHVÍL, Petr. MĚSTSKÝ VEŘEJNÝ PROSTOR. Vydal: 1. vyd. Zlatý řez o.s., Praha, 2015. ISBN 978-80-88033-00-4.

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ

1. Textová část VŠKP zpracovaná podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (povinná součást VŠKP).

2. Přílohy textové části VŠKP zpracované podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (nepovinná část VŠKP v případě, že přílohy nejsou součástí textové části VŠKP, ale textovou část doplňují).

ZADÁNÍ, CÍLE PRÁCE, POŽADOVANÉ VÝSTUPY

Úvod:

Identifikace řešeného území ve struktuře osídlení. Analýza širších územních vztahů a souvisejících ÚPP a ÚPD. Stručný úvod do problematiky.

Teoretická část:

V teoretické části provést kritickou analýzu řešeného města s důrazem na řešení veřejných prostranství. Cílem práce bude zevrubná analýza vybraných veřejných prostor města se zaměřením na jejich funkci, a využitý resp. nevyužitý potenciál v různých oblastech hodnocení. Vytvoření ideového názoru na možný městský zásah či jinou úpravu.

Závěr:

V závěru popsat shrnutí o zjištěném stavu s nastíněním vize možného dalšího rozvoje.

Zhodnocení výsledků práce.

STRUKTURA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

VŠKP vypracujte a rozčleňte podle dále uvedené struktury:

1. Textová část VŠKP zpracovaná podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (povinná součást VŠKP).

2. Přílohy textové části VŠKP zpracované podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (nepovinná součást VŠKP v případě, že přílohy nejsou součástí textové části VŠKP, ale textovou část doplňují).

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou tvorby kvalitního veřejného prostoru. První část pojednává obecně o veřejném prostoru. Vymezuje ho na základě platné české legislativy, rozlišuje typy a určuje nároky uživatelů a hlavní kritéria pro kvalitní veřejný prostor. Druhá část se zaměřuje na kvalitativní posouzení Wanklova náměstí v Blansku vycházející zejména z průzkumu založeném na místním šetření. Na základě získaných poznatků je zhodnoceno řešené území a jsou definovány slabé a silné stránky.

KLÍČOVÁ SLOVA

Wanklovo náměstí, veřejný prostor, Blansko, urbanistická analýza, terénní průzkum, místní šetření, pohyb osob, výška zástavby, parter

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the problematics of a high-quality public space creation. The first part deals with public space in general terms. It defines it according to the valid legislation, categorizes types and determines the demands of users and the main criteria for a high-quality public space. The second part focuses on the qualitative assessment of Wanklovo square in Blansko according to research based on a field study. Collected data is evaluated and the strengths and the weaknesses of the target area defined.

KEYWORDS

Wanklovo square, public space, Blansko, urban analysis, field research, field study, pedestrian movement, buildings height, parterre

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

Hana Zúkalová *Komplexní urbanistická analýza vybraných veřejných prostor města Blanska*. Brno, 2019. 61 s., bez příloh. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav architektury. Vedoucí práce Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ O SHODĚ LISTINNÉ A ELEKTRONICKÉ FORMY ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Prohlašuji, že elektronická forma odevzdané bakalářské práce s názvem *Komplexní urbanistická analýza vybraných veřejných prostor města Blanska* je shodná s odevzdanou listinnou formou.

V Brně dne 20. 5. 2019

Hana Zukalová
autor práce

PROHLÁŠENÍ O PŮVODNOSTI ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem *Komplexní urbanistická analýza vybraných veřejných prostor města Blanska* zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 20. 5. 2019

Hana Zukalová
autor práce

PODĚKOVÁNÍ

Mé poděkování patří Ing. arch. Janu Májkovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, připomínky, ochotu a čas, který mi při tvorbě bakalářské práce věnoval. Dále bych ráda poděkovala své rodině za podporu, kterou mi poskytovala po celou dobu studií.

OBSAH

1 Úvod	3
2 Základní informace o městě	4
2.1 Historie města	6
3 Veřejný prostor	7
3.1 Pohled na veřejný prostor napříč dobou.....	7
3.2 Veřejný prostor v české legislativě	8
3.3 Chápání přívlastku veřejný	9
3.4 Typologie veřejných prostor.....	10
3.5 Nároky uživatelů na veřejný prostor	11
3.6 Hlavní kritéria pro kvalitní veřejný prostor.....	12
3.6.1 Vzhled a pohodlí.....	12
3.6.2 Aktivity	13
3.6.3 Dostupnost	14
3.7 Umělecká díla ve veřejném prostoru	14
3.8 Měřítko veřejného prostoru	15
3.9 Důležitost zeleně ve městech.....	15
3.10 Vliv veřejného prostoru na město jako celek.....	16
4 Analýza řešeného veřejného prostoru	18
4.1 Vymezení řešeného území	18
4.2 Prostorové Uspořádání a vybavení řešeného území.....	19
4.2.1 Analýza uměleckých děl	21
4.3 Širší vztahy	22
4.3.1 Kompoziční osa	23
4.4 Související veřejné prostory.....	24
4.5 Výškové poměry.....	25
4.5.1 Vliv výšky budov na pohyb vzduchu v úrovni terénu	27
4.6 Funkční analýza a občanská vybavenost	27
4.6.1 Funkční vybavenost	27
4.6.2 Občanská vybavenost.....	29
4.7 Analýza zeleně.....	31
4.8 Dopravní analýza	33
4.9 Analýza pohybu osob	36

4.9.1 Stínové podmínky	36
4.9.2 Statistika vstupujících osob.....	37
4.9.3 Trasování.....	41
4.9.4 Stacionární aktivity.....	44
4.10 Vyhodnocení analýz.....	46
5 Závěr	47
Seznam použité literatury.....	48
Seznam obrázků	50
Seznam tabulek	52
Seznam grafů.....	53
Seznam zkratk	54

1 ÚVOD

Historicky byl za veřejný prostor považován zejména trh a agora, tedy ohraničený prostor budovami. V současné době se obchodní a politické aktivity přesunuly dovnitř, avšak jisté náležitosti zde stále zůstávají, veřejný prostor je místo, kde dochází ke styku lidí, tedy jedinců, kteří jsou individuální a mají své specifické potřeby, odlišné názory a činnosti. Navzájem spolu musejí hledat způsob soužití založený na respektu. A právě možnost spontánního a neřízeného setkávání lidí s odlišnostmi je základ veřejných prostor.

Aby došlo k vyhledání veřejných prostor lidmi, musí pro ně být atraktivní, příjemné na pobyt a musí nabízet různé formy zejména volitelných a společenských aktivit. Kvalita není měřena kvantitou osob v prostoru, ale způsobem využívání a času stráveném v něm.

Bakalářská práce v první části pojednává obecně o veřejném prostoru. Poukazuje na různé pohledy na veřejný prostor napříč dobou a dle v současnosti platné české legislativy jej vymezuje. Určuje typy a kritéria kvality prostor, aby byly využívány co největším spektrem osob a zároveň stanovuje lidské požadavky na něj.

Druhá část práce se zaměřuje na konkrétní veřejný prostor a jeho komplexní urbanistickou analýzu vycházející z platné ÚPD a z průzkumu založeném na místním šetření. Na základě získaných poznatků z analýz je zhodnoceno celé řešené území a jsou definovány slabé a silné stránky.

Za řešené území je pro tuto práci zvoleno Wanklovo náměstí v Blansku. Jedná se o jedno ze tří hlavních veřejných prostor situovaných ve středu města a o frekventovaný pěší koridor s množstvím uměleckých děl ve formě soch a mobiliáře.

2 ZÁKLADNÍ INFORMACE O MĚSTĚ

Město Blansko je situováno 30 kilometrů severně od Brna, v severní části Jihomoravského kraje. Jedná se o regionální město Blanenska a vykonává ve svém správním obvodu funkci obce s rozšířenou působností pro 43 obcí. Blansko je označováno jako „vstupní brána Moravského krasu“, jelikož částečně spadá pod CHKO Moravský kras. [1][2]

Obrázek 1: Poloha Blanska
Zpracování: Autor práce

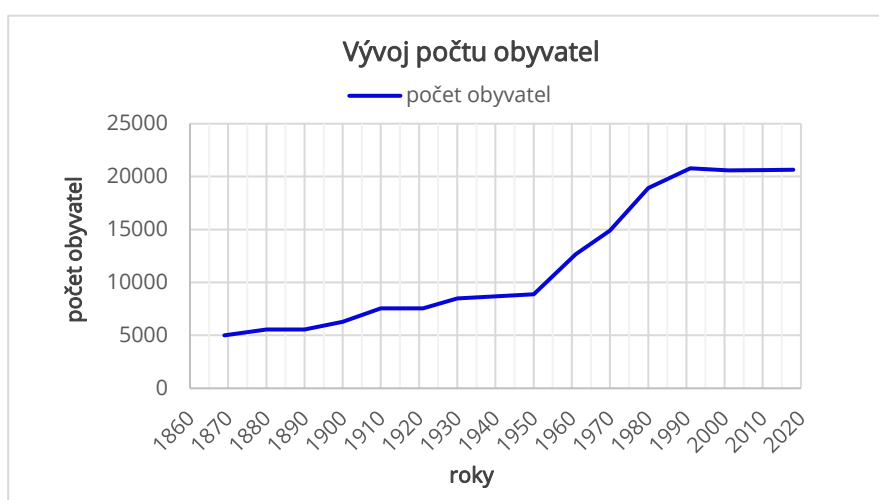
Největší rozmach zaznamenalo Blansko na začátku 20. století, kdy se vlivem krasovým objevů stalo vyhledávaným turistickým centrem a rozvíjelo se tak, aby byly uspokojeny potřeby obyvatel a turistů. Další významný rozvoj nastal v 60. - 80. letech 20. století, kdy docházelo k rozvoji těžkého průmyslu, byla budována nová jednodílná sídliště a došlo ke zvýšení počtu obyvatel. [5][7]

Při rušení obcí v roce 1976 se k Blansku připojil Klepačov, Lažánky, Dolní Lhota, Horní Lhota, Olešná, Hořice a Těchov. Touto integrací se město rozrostlo o 7 katastrálních území. [6][7]

V současnosti Blansko zaujímá rozlohu 18,29 km² a k 1. 1. 2018 činí počet obyvatel 20 650 osob. [4]

Město se člení na 9 městských čtvrtí:

- Zborovce,
- Sever,
- Staré bytovky (9. květen),
- Písečná,
- Podlesí,
- Blansko-město,
- Staré Blansko,
- Vojánky,
- Arnoštovo údolí. [8]

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel

Zdroj: www.czso.cz

Zpracování: Autor práce

Dominantní stavbou je *renesanční zámek*, který byl postaven na počátku 17. století Janem Žalkovským na místě původního gotického manského dvora. Zámek je tvořen čtyřmi křídly s vnitřním obdélníkovým nádvořím s pilířovými arkádami. V pozdějších letech byla přistavena zámecká věž s hodinami. V současnosti je v zámku umístěno městské muzeum zaměřené na historii tradičního železářství a výrobu umělecké litiny ve městě. K zámku přiléhá rozsáhlý park, ve kterém se nacházejí litinové sochy inspirované antikou a renesancí. [2]

Obrázek 2: Zámek Blansko

Zdroj: www.muzeum-blanenska.cz

2.1 HISTORIE MĚSTA

13. – 18. STOLETÍ

První zmínky o Blansku pocházejí z 2. poloviny 13. století, kdy byla vybudována osada s dvorcem na pravém břehu řeky Svitavy, tj. v oblasti dnešního tzv. Starého Blanska, podél obchodního koridoru vedoucího z Podunají do Čech. Koncem 14. století se vyskytují zmínky o Novém Blansku jako o tzv. manském dvoře na levém břehu Svitavy. Obě části se vyvíjely samostatně do roku 1526, kdy došlo k jejich správnímu a ekonomickému spojení a povýšení na městys Blansko. [1][5]

Na začátku 18. století byl městys pod nadvládou rodu hrabat Gellhornů. Ten využil lesů a železa a založil zde železářskou výrobu. V druhé polovině 18. století kupuje Blansko rod Salm-Reifferscheidt z Rakouska. [5]

19. – 20. STOLETÍ

Rod pokračuje v prosperujícím železářství a zakládá průmysl zabývající se uměleckou litinou. Ve 40. letech 19. století dochází vlivem budování železniční trati Brno – Blansko – Česká Třebová – Praha k usnadnění dopravy výrobků ze železáren a dalšímu rozvoji. [5][6]

V polovině 19. století se stává Blansko centrem soudního okresu a dochází ke zvýšení kvality života ve městě. [5]

Milníkem pro Blansko je rok 1905, kdy dochází k povýšení městyse Blansko na město Blansko císařem Františkem Josefem I. Město se stává vyhledávanou turistickou destinací, neboť dochází k zpřístupňování jeskyní v Moravském krasu. Prosperuje a rozvíjí se až do začátku druhé světové války, která Blansko negativně ovlivnila v mnoha směrech. V druhé polovině 20. století postupně opět dochází k rozvoji města, především ve strojírenském průmyslu. [5]

V roce 1949 se Blansko stává okresním městem. Aby byl status udržen, byla vylepšena občanská vybavenost a to zejména obytná vybavenost a průmysl. Začala velká přestavba středu města projevující se i v dnešní době, dále došlo k výstavbě nových sídlišť, což přispělo k nárůstu obyvatelstva. Staré firmy byly modernizovány a zvětšovány a byly budovány nové průmyslové podniky fungující do současnosti. Dochází k řešení otázky, kam se bude město dále urbanisticky rozvíjet. [5][6]

Krizovým rokem byl pro Blansko rok 1989, kdy nastávají politické a společenské změny a dochází k rozpadu průmyslových podniků a útlumu výroby. Městu se podařilo vypořádat s následky a v současnosti tvoří bývalé okresní město s úřady pro veřejnou správu i samosprávu v rozšířené působnosti. [5][2]

3 VEŘEJNÝ PROSTOR

Slovní spojení „veřejný prostor“ náleží dvěma složkám. Zaprvé k fyzicky definovanému tvaru a zadruhé k životu, kterým je naplňován. Veřejný prostor (...) *slouží jako místo setkávání a komunikace ve všech jejích rovinách od politicko-právní přes sociální až k fyzické podstatě tohoto prostoru.*¹ Je zapotřebí, aby bylo nalezeno funkčního uspořádání a rovnováhy mezi dopravou a chodci a byla vybudována atraktivní místa s funkčním mobiliářem a přijatelným lidským měřítkem. Tento postoj je obecný, platící ve všech světadílech, městech či kulturních nebo klimatických podmínkách. [9][17][10][15]

Patříčně nevyužívané prostory se odrážejí ve funkčnosti celého města. Nefungují-li veřejné prostory, nefunguje v celém spektru ani město. [3]

3.1 POHLED NA VEŘEJNÝ PROSTOR NAPŘÍČ DOBOU

*Funkční model využívání veřejného prostoru města se během historie neustále mění. Navzdory odlišnostem však můžeme definovat tři funkce, kterým město sloužilo vždy. Město vždy fungovalo jako místo shromažďování, obchodu a dopravy.*² Tyto funkce jsou základem pro živé město, které nebude tvořeno izolovanými a monofunkčními prostory. Funkce města jako shromaždiště se využívala při různých společenských či politických událostech. Obchodní funkce ve městě byla tvořena především jako tržiště. [3][14][17]

V období 30. - 70. let 20. století nebyly veřejné prostory budovány cíleně a funkčně, ale bylo v nich množství překážek, znečištění a hluku. Po druhé světové válce ustupovaly tradiční funkce ulic vlivem vzrůstajícího využívání automobilové dopravy. Avšak je dokázáno, že (...) *každé město má přesně tak velký provoz, jaký městský prostor připustí.*³ [3][17]

Od roku 1970 je urbanismus více zohledňován jako vědní disciplína, která má vliv na chování osob ve veřejném prostoru, a dochází ke změně přístupu k němu. Revitalizací městských prostor se lidé začínají vracet do ulic, což přispívá ke zvýšení kvality života u lidí, kvality městského života a měst samotných. [3][10][14]

¹ [9] ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013, str. 8. ISBN 978-809-0491-861.

² [3] GEHL, Jan a Lars GEMZØE. *Nové městské prostory*. Šlapanice: ERA, 2002, str. 10. ISBN 80-865-1709-8.

³ [17] GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, c2012, str. 9. ISBN 978-80-260-2080-6.

V současné době má veřejný prostor význam ve smyslu sociálního a rekreačního využívání. Důraz je kladen na obnovu nebo zřizování veřejných prostor tak, aby bylo znovu dosaženo rovnováhy mezi setkáváním, obchodem a dopravou. [9][3][14]

Smysluplně využívané veřejné prostory jsou jedním z faktorů určující udržitelnost a zdraví měst. Tyto prostory spojuje bezpečí, pocit pohodlí a příjemnosti, vzhled daného místa, dopravní dostupnost, možnost rekreace či vliv místa na životní prostředí. (...) *je potřeba si připomenout platné pravidlo, že základem měst jsou jeho obyvatelé. Jejich životy a aktivity jsou životem města, vytvářejí jeho charakter a rozhodují o jeho další podobě.*⁴ [9][10]

3.2 VEŘEJNÝ PROSTOR V ČESKÉ LEGISLATIVĚ

Veřejný prostor jako takový se v českém právním a legislativním prostředí nevyskytuje. Vyskytuje se zde pouze ekvivalent, a to veřejné prostranství. [9]

Definice pojmu veřejné prostranství je zakotvena v **§ 34 zákona č. 128/2000 Sb.**, o obcích (obecních zřízeních). Veřejné prostranství definuje jako (...) *všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru.*⁵ Z definice je patrné, že se jedná o všechny nezastavěné prostory mezi budovami v obcích, náměstí, ulice atd., které slouží různým účelům a jsou přístupny každému, přičemž není podstatné, jakou funkci pozemek plní a kdo je jeho vlastníkem. [11][10]

Další legislativou, ve které se objevuje pojem veřejné prostranství – konkrétně plochy veřejného prostranství, je v **§ 7 odst. 1,2 vyhlášky č. 501/2006 Sb.**, o obecných požadavcích na využívání území. *Plochy veřejných prostranství se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, rozsah a dostupnost pozemků veřejných prostranství a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich významem a účelem. Plochy veřejných prostranství zahrnují zpravidla stávající a navrhované pozemky jednotlivých druhů veřejných prostranství a další pozemky související dopravní a technické infrastruktury a občanského vybavení, slučitelné s účelem veřejných prostranství. Pro každé dva hektary zastavitelné plochy bydlení, rekreace, občanského vybavení anebo smíšené obytné se vymezuje s touto zastavitelnou plochou související plocha veřejného prostranství o výměře nejméně 1000 m²; do této výměry se*

⁴ [9] ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013, str. 5. ISBN 978-809-0491-861.

⁵ [11] § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-01-17]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

nezapočítávají pozemní komunikace.⁶ Z definice vyplývá, že veřejné prostranství je samostatný druh plochy s rozdílným způsobem využití, kde jsou vymezeny podmínky pro jejich užívání. [12][10]

3.3 CHÁPÁNÍ PŘÍVLASTKU VEŘEJNÝ

Pojem veřejný značí přístupnost bez omezení a zdarma. **Veřejný prostor** je obvykle ve veřejném majetku nebo správě, avšak majetkové poměry nemusejí být vždy určující. Soukromí majitelé a investoři mají v zájmu vytvářet ve svých projektech také veřejné prostory, neboť je chápou jako ekonomický a společenský přínos. Přístupnost do některých prostorů může být omezena vzhledem k většímu bezpečí či zamezení vandalismu. Příkladem mohou být dětská hřiště nebo parky. [9]

Na druhé straně k veřejným prostorům stojí **prostory soukromé**, které jsou přístupné pouze omezeným uživatelům. [9][20]

Na pomezí veřejných a soukromých prostor stojí prostory poloveřejné a polosoukromé. **Poloveřejné prostory** jsou přístupné bez omezení, avšak okolními obyvateli jsou považovány za jejich vlastní. Jsou snadno sledovány z oken, tudíž je nad nimi kontrola, často jsou do nich umísťovány soukromé květiny či lavičky. Může se jednat například o průchozí vnitrobloky. Naopak **polosoukromé prostory** jsou prostory spadající do soukromého majetku, ale za určitých okolností slouží veřejnosti, která je může využívat. Příkladem těchto prostor jsou galerie, kavárny a nákupní centra. Do jisté míry jsou tyto prostory pro město spíše nepříznivé. Lidé zde nemají potřebu hlubšího sociálního kontaktu a nedochází k rozvoji komunity. [9]

Za klíčovou je považována forma přechodu mezi veřejným a soukromým prostorem. Čím je přechod více postupný a nenásilný, tím více napomáhá udržovat kontakt s aktivitami a událostmi veřejného prostoru. [9][14]

⁶ [12] § 7 odst. 1,2 zákona č.501/2006 Sb., vyhláška o obecných požadavcích na využívání území. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-01-17]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-501>

3.4 TYPOLOGIE VEŘEJNÝCH PROSTOR

Ulice charakterizují nejzákladnější formu veřejného prostoru. V jejich okolí byla budována prvotní liniová zástavba, neboť tvořily kostru dopravy a bylo na nich rušno a živo. S rozšiřující se zástavbou došlo k rozdělení ulic na několik typů:

- **Městská třída:** vytvářející zejména svou polohou důležitou obchodní, společenskou a dopravní funkci. Jsou přes ni vedeny trasy hromadné dopravy, avšak automobilová doprava bývá potlačena.
- **Obytná ulice:** sloužící především k obsluze domů, bez tranzitní dopravy. Má tradiční vzorec, tj. chodníkový pás, parkovací pás a stromořadí. Obytný potenciál vzniká pouze v ulicích s označením obytná zóna. Zde je pobytová funkce nadřazena funkci dopravní nejen snížením rychlosti na 20 km/hod, ale i stavebními úpravami pro zpomalování dopravy, např. zpomalovací prahy, polštáře, a hry dětí na komunikaci jsou dovoleny. Sociální kontakt je vyšší vzhledem k využívání ulice obyvateli. Dochází zde k značnému ozelenění ulic.
- **Pěší zóna:** je ulice určena pouze pro pěší dopravu, vjezd automobilů je zcela omezen. Ulice mají převážně obchodní charakter či společenskou funkci, je zde příležitost k velkému množství aktivit a sociálnímu kontaktu. Ulice jsou vystaveny v jedné úrovni bez bariér a omezení, aby sloužily ke snadnému pohybu osob. [9][13][14][16]

Náměstí představují plošné prostory tvořící místa pro zastavení a veřejný život. Obzvláště zde je zapotřebí budovat kvalitní a dobře umístěný mobiliář, zeleň, případně vodní prvky. Umístění mobiliáře by mělo přispívat k zahrnutí osob do centra dění. Některá náměstí mohou vykazovat pouze dopravní funkci, jedná se například o náměstí sloužící jako hlavní přestupní uzel. Dalším typem mohou být parková náměstí nahrazující v menším měřítku rozsáhlé zelené plochy s převládající rekreační funkcí. [9][14][16]

Parky jsou důležité z hlediska tvorby rozsáhlejších ploch zeleně ve městech. Plní funkci esteticky kultivované krajiny a přispívají ke zdravějšímu pobytu. Měly by být snadno dostupné obyvatelům města, neboť jejich hlubším významem je přispívání k psychické rovnováze a také připomenutí (...) *toho, že zde nejsme sami, že jsme se svým civilizovaným světem ponořeni do něčeho širšího a nás přesahujícího.*⁷ [9][16]

Mezi další typy veřejných prostor, které spoluvytvářejí město, jsou zařazeny předprostory divadel, knihoven či kostelů, která jsou využívána pouze omezeně, a to jen

⁷ [16] KRATOCHVÍL, Petr. *Městský veřejný prostor*. Praha: Zlatý řez, 2015, str. 9. ISBN 978-80-88033-00-4.

při společenských událostech, sídlištní prostory mezi panelovou zástavbou, vnitrobloky, návsi, nábřeží a zastřešené pasáže. [9]

3.5 NÁROKY UŽIVATELŮ NA VEŘEJNÝ PROSTOR

Veřejný prostor by se měl přizpůsobit vhodnému kulturnímu modelu a utvářet ho a usměrňovat různými způsoby tak, aby uspokojil rozdílné požadavky lidí, kteří tu žijí. ⁸ [19]

Čím je prostor kvalitnější, tím více lidí různých skupin se v něm pohybuje a procentuálně roste zastoupení žen, neboť mají vyšší požadavky na kvalitu veřejného prostoru než muži. Prostor musí lidi vyzývat k tomu, aby byl prozkoumáván a využíván k různorodým aktivitám. [9][19]

Malé děti nebudou veřejný prostor využívat nikdy samy, ale pod dohledem někoho staršího, a proto by měly být funkčně přizpůsobeny všem uživatelům, tzn. dětem i dohledu. V prostorech využívanými touto skupinou je na prvním místě bezpečnost, jelikož děti nedokáží předvídat následky jejich jednání. Pokud jsou ještě v kočárku, klade se důraz také na bezbariérovost. [9]

Děti školního věku je zapotřebí nadchnout přizpůsobením k jejich mentálním i motorickým schopnostem a podpořit jejich hravost a obrazotvornost. [9]

Mládež má specifické požadavky na veřejné prostory, které závisí na jejich zájmech, aby byly využívány. [9]

Pracujícími jsou vítány prostory v blízkosti jejich pracovišť, neboť i při krátkodobém pobytu venku je zvyšována efektivita práce. [9]

Seniory jsou vyhledávány prostory v blízkosti jejich bydlišť, které jsou jednoduše dostupné bez překážek. Vyhledávány jsou jimi prostory s klidem a lidmi zároveň, aby mohlo dojít k jejich socializaci a docházelo k navazování nových kontaktů. [9][14]

Místní obyvatelé tvoří hlavní uživatele veřejného prostoru v blízkosti jejich domovů. Tato skupina zahrnuje osoby různého věku a sociálního postavení. Prostor je jimi vnímán velmi osobně, mnohdy je jimi také dotvářen vzhledem k jejich požadavkům. [9]

Návštěvníci jsou nejvíce nároční na kvalitu a atraktivitu veřejného prostoru, neboť jsou pro ně při cestách cílové. Je vhodné, aby byly čitelně označeny a probíhala v nich snadná orientace. Podle kvality veřejných prostor přisuzují kvalitu celému městu. [9]

⁸ [19] LYNCH, Kevin. *Obraz města: <<The >>image of the city*. Praha: Polygon, 2004, str. 91. ISBN 80-727-3094-0.

Lidé s hendikepem jsou děleny do dvou skupin. Se zrakovým hendikepem a s pohybovým hendikepem. Vyhledávají prostory s akceptovatelnými povrchy, sklony, s minimálním množstvím překážek, bezbariérovou úpravou a značením. [9]

3.6 HLAVNÍ KRITÉRIA PRO KVALITNÍ VEŘEJNÝ PROSTOR

Dle doc. PhDr. Petra Kratochvíla, CSc. lze veřejný prostor rozdělit do tří kategorií podle přístupu, chápání a způsobu analyzování veřejného prostoru. První kategorie symbolizuje vzhled a pohodlí, druhá aktivity a třetí dostupnost. Cílem kvalitního veřejného prostoru je tyto tři kategorie spojit a vytvořit mezi nimi interakci. [10][19]

Krátké, logické a přímé trasy, malá prostranství a jasná hierarchie prostoru jsou hlavní znaky kvality městského veřejného prostoru. Město by mělo mít osobitý charakter se symbolickými detaily a zároveň být jasné a čitelné. Ulice a náměstí snadno rozpoznatelné, aby se v nich lidé nepřipadali ztraceně a utvářely celkovou kostru funkčního města. [19][17]

Systém funkčního města je mimo jiné tvořen uzlovými veřejnými prostory tvořenými náměstími a parky, které jsou propojeny liniovými veřejnými prostory, tedy ulicemi. Je důležité dbát na to, aby byla mezi uzly zajištěna přijatelná docházková vzdálenost. Tyto linie mohou být doplněny různými vedlejšími náměstími a bočními ulicemi, aby došlo k větší rozmanitosti. Důležité je také respektovat a doplňovat přírodní zázemí. [9][14]

3.6.1 VZHLED A POHODLÍ

Velikost a vzhled samotných prostor a přilehlých budov ovlivňuje využitelnost veřejného prostoru. Ideální lidské měřítko, poměr šířky prostoru k výšce přilehlých budov, je 1:1 či 2:1, což odpovídá tradičním centrům měst. Ve velkých prostranstvích a při velké rozvolněnosti se lidé cítí nebezpečně, nepohodlně a ztraceně. Budovy ovlivňují mikroklima, a to pohyb vzduchu, stín a vytvářejí částečnou ochranu před deštěm. [9][14]

Na místech, kde nejsou lidé azejí prázdnotou, se nikdo nechce zdržovat déle než je nutné a tato místa jsou i více ohrožena kriminalitou a vandalismem. [9][14]

Je potřeba, aby prostory lákaly lidi k zastavení, posezení, odpočinku, relaxaci. Mladými lidmi jsou spíše využívána sekundární místa k sezení, jako jsou schody, zídky, sokly, truhlíky či kašny. Tato místa nabízejí dobré výhledové podmínky ve stupních. Lavičky a židle je z hlediska lepší komunikace výhodné umístit do oblouku či tvaru L, aby lidé k sobě byli tváří v tvář. Místa k sezení by měla být orientována směrem k ruchu na ulici. Vhodné je

seskupování různých prvků mobiliáře s prvky v prostoru (zastávky, stánky s občerstvením,...). Dochází tím k vytvoření ohnisek aktivit a lepších podmínek pro kontakt a setkávání. [9][14]

Základním aspektem při plánování prostoru je určení, k čemu se bude prostor využívat, poté estetické podpoření. Zřetel by měl být brán na historii místa, funkčních historických prvcích a dosáhnout s respektem k tradici jedinečného místa. [9][14]

Dobře fungující prostor jako celek by měl propojovat praktické (bezpečně sedět, stát, poslouchat, komunikovat) a vizuální aspekty (barva, typ materiálů, detaily, přidaná umělecká díla), díky kterým je přirozeně zvyšována kvalita prostoru.

3.6.2 AKTIVITY

Aktivity jsou klíčovým předpokladem v utváření specifického veřejného prostoru, do kterého lidé přicházejí. Využívání prostoru je volba jedince, která by měla být co nejvíce podporována. [9][14]

Aktivity v prostoru by měly probíhat spontánně bez podněcování kulturními akcemi zpestřující každodenní život. Ke spontánnosti může být využito okolních budov, například kaváren a vybudování venkovního sezení v prostoru. Aktivity mohou být podpořeny vhodnou volbou prvků (sochy, kašny, fontány...) umístěných v prostoru nebo činnostmi pouličních umělců. Městský prostor by měl mít pevnou strukturu při každodenních aktivitách a být náklonný k příležitostným aktivitám jako jsou ohňostroje, festivaly, přehlídky, ranní rozcvičky. [17][14]

Aktivity ve veřejném prostoru jsou rozděleny na nezbytné, volitelné a společenské. Každá z nich klade specifické požadavky na hmotné prostředí. [17]

Nezbytné aktivity probíhají dennodenně po celý rok za všech okolností. Jsou sem zařazeny aktivity jako cesta do práce, nakupování, čekání na zastávce. Tyto aktivity nekladou velký důraz na kvalitu veřejného prostoru. [17]

Volitelné aktivity probíhají jen za předpokladu, že člověk chce, udělá si na ně čas nebo je k nim vybízen prostředím a momentální situací. Do této skupiny náleží aktivity jako slunění, dobrovolné postávání a pozorování či procházky. Tyto aktivity probíhají pouze za předpokladu optimálních venkovních podmínek a kladou velký důraz na venkovní materiální podmínky. Čím je veřejný prostor kvalitnější, tím více volitelných aktivit je v něm odehráváno. [17]

Společenské aktivity vyžadují přítomnost jiných lidí ve veřejných prostorech, aby bylo umožněno vzniku aktivních i pasivních kontaktů. Zde jsou zahrnuty aktivity jako zdravení, konverzace, hrající si děti. Tyto aktivity mohou být považovány za výsledné, jelikož vznikají

z aktivit volitelných i nezbytných a rozvíjejí je. Vznikají zcela spontánně v místech s vyskytujícími se lidmi a společně vytvářejí interakci. Charakter těchto aktivit je závislý na místě vzniku. V obytných ulicích probíhají spíše aktivní společenské aktivity, na náměstích pasivní. [17]

3.6.3 DOSTUPNOST

Klíčovým faktorem dostupnosti je snadný přístup a bezproblémová orientace v prostoru s minimálním množstvím bariér a překážek. Nejdůležitější lidskou složkou pro veřejné prostory jsou pěší, neboť chůze představuje přirozenou a ekologickou dopravu. Překážkami se pro ně stávají nadchody, podchody, úzké chodníky nebo špatný povrch. K dosažení cíle jsou jimi preferovány nejkratší trasy přímým směrem v jedné úrovni bez odchylek a překážek. Na výkrese vizuálně hezky vypadající pravoúhlé cesty mohou být ve skutečnosti pro chodce spíše nepraktické, vyžadují-li diagonály a naopak. [9][14]

3.7 UMĚLECKÁ DÍLA VE VEŘEJNÉM PROSTORU

Umělecká díla, zejména sochy, kašny a pomníky, byla vždy součástí veřejných prostorů. V minulosti byl jejich nejčastější motiv oslavování významné nebo posvátné osobnosti, kterou samotná díla ztvárňovala. Způsobem umístění pak měla za cíl esteticky dotvářet prostor. [16]

Vztahem mezi uměleckým dílem a náměstím se hojně zabýval rakouský urbanista a architekt Camillo Sitte, který vycházel ze způsobu umístování uměleckých děl podle antických zásad. Díla by se dle něj neměla umísťovat do geometrického středu ani do diagonál či hlavních dopravních tras. Tato místa pro umístění nejsou vhodná a na kráse uměleckých děl spíše ubírají, protože tvoří spíše překážky a nemají kolem sebe kontrastní prostředí. Vhodná pozice děl záleží na prostorovém uspořádání a tvaru náměstí, na vyústění ulic, průběhu dopravy a na historickém vývoji. [17][18]

V současné době je hlavním cílem většiny nově instalovaných uměleckých děl obohatit veřejný prostor a vytvářet místa ke stacionárním aktivitám a podněty k zážitkům. [16]

Uměleckým dílem v konkrétním veřejném prostoru je dále zabýváno v podkapitole 4.2.1. Analýza uměleckých děl.

3.8 MĚŘÍTKO VEŘEJNÉHO PROSTORU

Při urbanistickém plánování je hovořeno o třech měřítkách. Velké měřítko se zaměřuje na město jako celek, většinou z ptáčích perspektiv. Střední měřítko se zabývá čtvrtěmi a uspořádáním budov a prostoru v nich. Malé měřítko je měřítkem lidským zaměřujícím se na detaily a poukazuje na to, jak lidé prostor vnímají. [17]

Přijatelné lidské měřítko je důležitým aspektem v problematice veřejného prostoru. Přespříliš velké a rozlehlé prostory bez detailů s nedostatečným propojením s ostatními prostory se stávají izolovanými a snižuje se potenciál využitelnosti. [14]

Přijatelné měřítko parteru je dle architektů vyjádřeno v šířce průčelí na pět až šest metrů, což představuje přibližně patnáct až dvacet obchodů na sto metrů. [17]

Kvalitní práce s malým měřítkem vede ke vzniku zajímavého a bezpečného prostoru s přijatelným klimatem. Náměstí by neměla být větší než 10 000 m², protože do 100 metrů má člověk přehled, co se děje a může pozorovat aktivity. Ve větší vzdálenosti již není možno zaznamenávat dění. Do 100 metrů je člověk schopen využívat všechny smysly. Se zkracující se vzdáleností pak nabývá smyslový zážitek na intenzitě. V měřítkově přijatelných ulicích by měl člověk být schopen dohlédnout na druhou stranu ulice a bezproblémově ji překonat. [17]

Proporčně velké prostory lze vizuálně zmenšit například vnořením přídatných prvků. Může se jednat o arkády, bulváry, aleje, stromořadí, kolonády nebo sloupky. [17]

3.9 DŮLEŽITOST ZELENĚ VE MĚSTECH

Zeleň ve městech představuje nezastupitelnou složku. Mnoho odborníků potvrzuje dobrý vliv zeleně na tělesné i duševní zdraví a tvrdí, že pouhý pohled na plochy zeleně přispívá k obnově a posílení fyzických i mentálních sil a snižuje stres. Kevin Lynche při svých průzkumech potvrzuje, že lidé si velmi váží zeleně ve městech a chtějí ji tam mít, neboť je pro ně nezbytnou součástí. [19][9]

Města totiž tvoří tzv. tepelný ostrov. Díky únikům tepla z budov a dopravy a značným plochám betonových a asfaltových povrchů, které pohlcují sluneční záření a přehřívají se, jsou průměrné teploty ve velkých městech vyšší než v okolní krajině⁹ o 1,5 – 3 °C. Veřejné prostory jsou jedny z míst ve městech, kde je zezeň umístována a tím může zásadně ovlivnit městské

⁹ [27] Časopis I Fórum ochrany přírody. *Fórum ochrany přírody* [online]. [cit. 2019-05-13]. Dostupné z: <http://www.casopis.forumochranyprirody.cz/magazin/analyzy-komentare/>

mikroklima (snižování teploty a prašnosti, zvyšování vlhkosti, provětrávání prostoru díky vypařování, eliminace hluku, vsak vod). [9][17][27]

Nejvhodnější městskou zelení jsou listnaté stromy. Korunami je vytvářeno zastínění, plochou listů je pohlcováno sluneční záření a prach a produkují velké množství vlhkosti a kyslíku. Pro pozemní zeleň jsou nejvhodnější trvalky, jelikož nejsou náročné na údržbu a jsou ekonomicky výhodné. [9]

3.10 VLIV VEŘEJNÉHO PROSTORU NA MĚSTO JAKO CELEK

Jasně definované a přehledné veřejné prostory bez bariér s rozmanitými funkcemi jsou jedním z předpokladů pro živé, bezpečné, udržitelné a zdravé město. [17]

Prostory města by měly vykazovat návaznost na sebe, a tak vytvořit logické a funkční propojení. Části a prostory měst by měly být rozvíjeny tak, aby byl podtržen jejich charakter a klíčové prvky. Dobrá orientace v uzlech je předpokladem pro dobrou orientaci v městech. [19]

Živé město

Základním předpokladem pro živé město je pobyt lidí v městských prostorech. Nejde o kvantitu osob v něm, ale o způsob využívání prostoru jimi. [17]

V živém městě probíhají aktivity a činnosti a samotné veřejné prostory přislíbují sociální interakce k dotvoření mnohostranného a kompaktního života. Pomalý provoz podněcuje k zastavení tam, kde se něco odehrává, čímž vzniká pestrost zážitků. [17]

Pro veřejné prostory se stávají přínosnými například hudební vystoupení pouličních umělců. V obytných čtvrtích dochází ke spojitosti polosoukromých předzahrádek a verand, jelikož se soukromé aktivity nepřímo promítají do veřejných prostor. [17]

Bezpečné město

Pohyb lidí ve veřejném prostoru přispívá ke zvýšení bezpečnosti, která je požadovaným předpokladem pro fungující město. Širokým spektrem lidí je tvořena přirozená funkční ochrana před kriminalitou a vandalismem. [17]

Prostory by měly mít polyfunkční charakter, aby na nich probíhaly aktivity po celý den. Předpokladem pocitu bezpečnosti v nočních hodinách je přijatelné osvětlení prostoru veřejným osvětlením, světlo z okolních bytů a parter bez mříží, nebo alespoň kompromis mezi prosvětleným parterem s mřížemi. [17]

Bezpečný by měl být také samotný pohyb osob. Obtíž při chůzi a cyklo dopravě je tvořena především nerespektováním dopravních proudů chodci a cyklisty a nevyužíváním prostředků k její bezpečnosti. [20]

Udržitelné město

K udržitelnému městu je zapotřebí kromě kvalitních veřejných prostor integrovaný a propojený veřejný dopravní systém. Základním předpokladem udržitelnosti je zvýšení využívání a podpory ekologičtějších a ekonomičtějších forem dopravy (pěší, cyklistická a VHD), která zaujímá méně prostoru, redukuje ekologickou a uhlíkovou stopu a znečištění a snižuje hladinu hluku. *Za celosvětovou snahu o zvýšení udržitelnosti měst stojí silná motivace vyplývající z vyčerpání fosilních paliv, stupňujícího se znečištění, emisí uhlíku a výsledného ohrožení klimatu.*¹⁰ Mezi další problémové oblasti je zařazena spotřeba energie a emise u budov, průmyslová produkce, odpadové hospodářství, zásobování vodou a energiemi či doprava. [17]

Tzv. sociální udržitelnost podporuje atraktivní, dostupný a přívětivý veřejný prostor, ve kterém se mohou uskutečňovat neformální, tak i organizovaná setkání a kde dochází k mísení všech skupin společnosti. [17]

Zdravé město

Podmínkou pro zdravé město je využívání chůze a jízdy na kole při každodenních činnostech. S moderními vymoženostmi dnešní doby a co největším usnadněním života se lidé začali méně hýbat. Proto by měly prostory lákat lidi, aby v nich trávili co nejvíce času různými aktivitami. Se ztrácejícími aktivitami ve veřejných prostorech klesá kvalita života. Lidé musí pohyb cíleně vyhledávat a už není přirozenou součástí dní. [17]

¹⁰ [17] GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, c2012, str. 105. ISBN 978-80-260-2080-6.

4 ANALÝZA ŘEŠENÉHO VEŘEJNÉHO PROSTORU

4.1 VYMEZENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Legenda

uliční vymezení	průchod – vstup
dle budov s adresou Wanklovo náměstí	vstupní koridor
dle budov určující prostorový tvar	

Obrázek 3: Vymezení řešeného území

Zdroj: www.geoportal.cuzk.cz

Zpracování: Autor práce

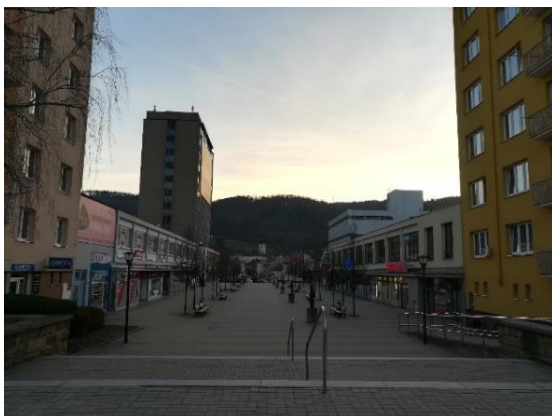
Řešený veřejný prostor, Wanklovo náměstí, se nachází ve středu města Blanska. Prostor propojuje parkoviště, které je u významné okružní křižovatky, s náměstím Republiky.

Území lze vymežit z několika hledisek. Dle uliční plochy zahrnující vstupní a výstupní místa, které je nejobecnější a nadále bude v analýzách vyznačováno. Dle budov, které mají adresu Wanklovo náměstí a dle budov těsně přiléhajících k pěší ploše, které určují tvar a charakter. Z tohoto vymezení budou vycházet následující analýzy, neboť přilehlé budovy jsou pro urbanistické analýzy předmětné.

4.2 PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ A VYBAVENÍ ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Uliční vymezení území má délku 120 m, šířku 21 m a zaujímá rozlohu 2 520 m². Celá plocha je vydlážděna betonovou zámkovou dlažbou a zahrnuje zeleň ve formě dvou alejí listnatých stromů a městský mobiliář ve formě lamp veřejného osvětlení, laviček a odpadkových košů. Celkově je v řešeném území vysázeno 18 listnatých stromů výšky 3 metrů, u každého druhého stromu jsou situovány 2 spojené lavičky o celkovém počtu 20 kusů. Na území se nachází 6 odpadkových košů, které jsou umístěny u laviček. Prostor je v nočních hodinách osvětlován 6 lampami veřejného osvětlení po obou stranách. Severní stranu lemuje pět litinových soch, viz následující podkapitola.

Přístup do území je umožněn z východní a západní strany rampou a schodištěm, otevřeným průchodem přes budovy ze severozápadní části a dvěma prolukami mezi budovami ze severní a jižní strany.

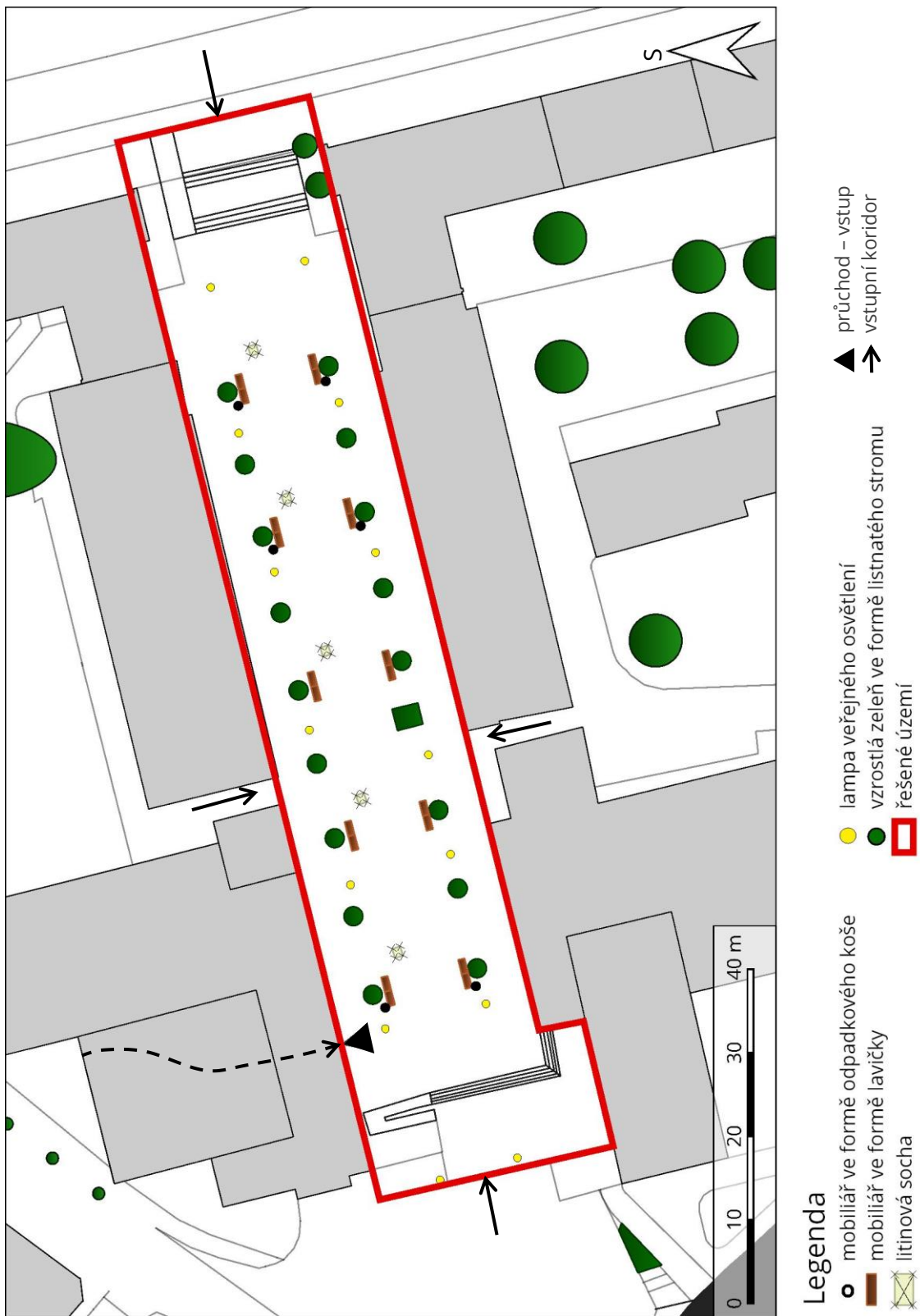

Obrázek 4: Řešené území – pohled z východní strany
Zdroj: Autor práce

Obrázek 5: Řešené území – pohled ze západní strany
Zdroj: Autor práce

Následující mapa zobrazuje detailní uspořádání prostoru s mobiliářem, stromořadím a hlavními přístupovými body.

Obrázek 6: Podrobná mapa území
Zpracování: Autor práce

4.2.1 ANALÝZA UMĚLECKÝCH DĚL

V řešeném území se nachází celkem pět uměleckých děl ve formě litinových soch, které jsou instalovány v jedné linii blíže k severnímu okraji Wanklova náměstí. Sochy byly odlévány od poloviny 19. do počátku 20. století a v současnosti jsou zařazeny do venkovní expozice s názvem Figurální litina z blanenských železáren, čímž je poukazováno na typický průmysl pro město zabývající se uměleckou litinou. [28]

Nejzápadnější socha ztvárňuje Apollóna Medicejského, druhá a pátá socha ze západního směru dívky nesoucí vázu na hlavě z doby romantismu a třetí a čtvrtá ze západu rytíře z eposu Píseň o Nibelunzi.

Všechny sochy mají výšku 143 cm a jsou umístěny na 100cm betonovém podstavci. Svým rozměrem měřítkově korespondují s velikostí náměstí, které jim poskytuje vhodné kontrastní pozadí.

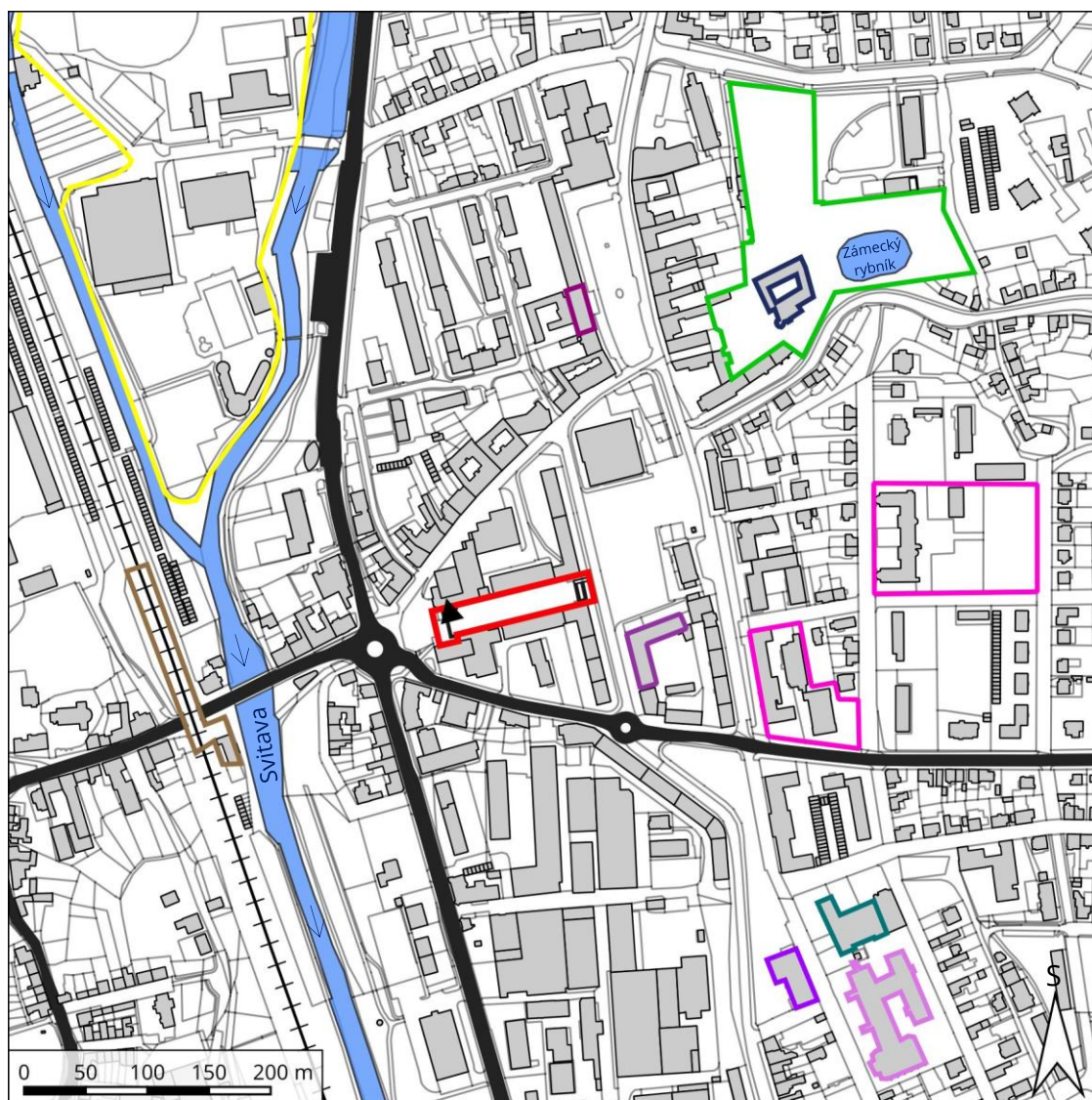
Umístěním umělecká díla netvoří překážky v pohybu chodců a dávají příležitost a prostor ke stacionárním aktivitám. Sochami byly lákány zejména děti mladšího školního věku, které zaujal především vizuální vzhled a specifický zvuk při úderu do nich.

Dle předchozích poznatků a vlastního průzkumu je umístění těchto uměleckých děl na náměstí vhodné a přidává prostoru na kvalitě.

Obrázek 7: Litinové sochy
Zdroj: Autor práce

4.3 ŠIRŠÍ VZTAHY

Legenda

radnice	kulturní středisko	zámek	vodní plochy
městský úřad	kino	vlakové nádraží	
soud	park	řešené území	
školská zařízení	plochy pro sport	průchod - vstup	

Obrázek 8: Širší vztahy
Zpracování: Autor práce

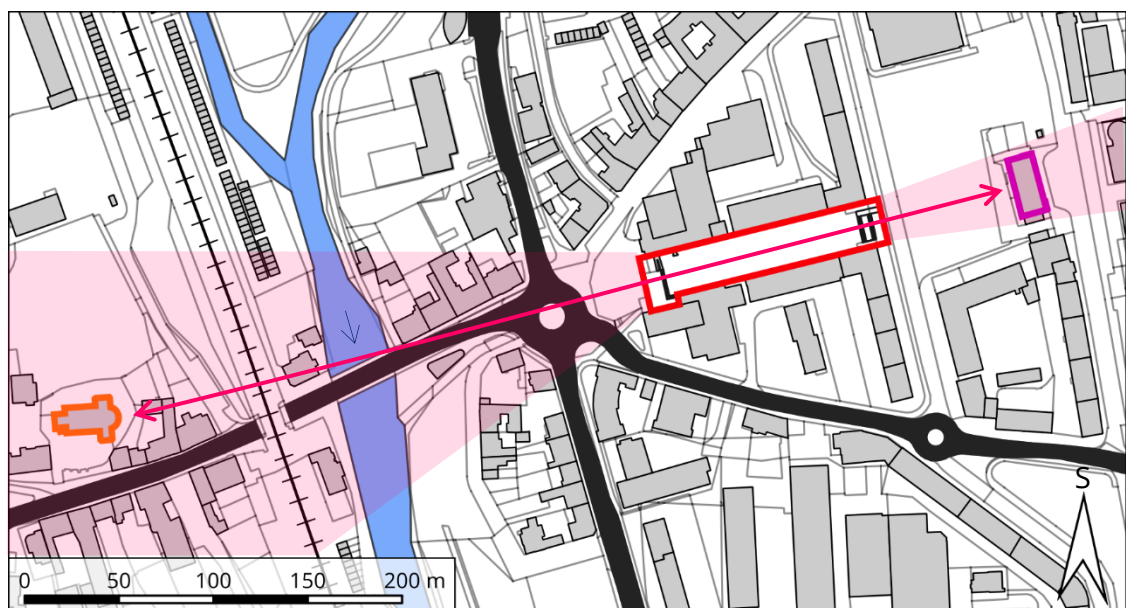
Vyznačená místa představují prostory a budovy, které jsou v širším vztahu s řešeným územím a které ovlivňují množství pohybujících se lidí v něm. Přibližně 4 minuty chůze se nachází vlaková stanice Blansko-město, jež je využívána jako druhotné nádraží v Blansku. Samotný řešený prostor slouží zejména jako průchozí koridor od nádraží k městskému úřadu, školským zařízením a parku se zámekem.

4.3.1 KOMPOZIČNÍ OSA

Wanklovo náměstí vytváří kompoziční osu na Staré Blansko s kostelem sv. Martina a zalesněním na západní stranu. Tyto prvky působí pozitivním vizuálním dojmem. Negativním aspektem je štít budovy za parkovištěm nesoucí vizuální smog ve formě reklamy.

Na východní straně vede osa k budově Komerční banky, která vytváří pomyslné uzavření náměstí a dodává prostoru celistvost. Za negativní výškovou dominantu je považována ne zcela zapadající mansardová střecha nad bytovou budovou.

Za pozitivní prvky osy je vnímána řada litinových soch zvýrazňující prostorový směr kompozice.

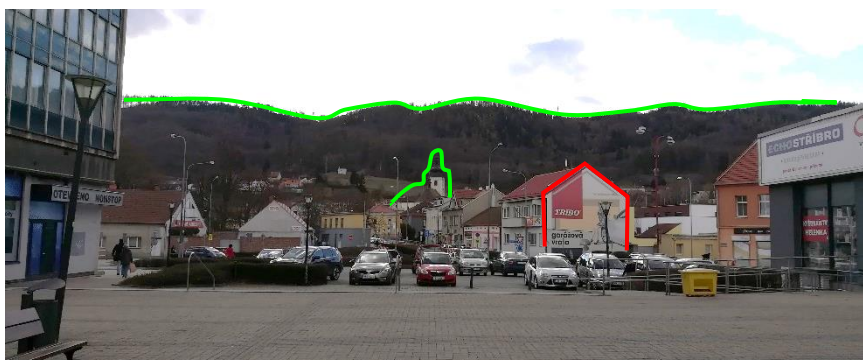

Legenda

Komerční banka	řešené území	zorné pole
kostel sv. Martina	kompoziční osa	vodní plochy

Obrázek 9: Kompoziční osa

Zpracování: Autor práce

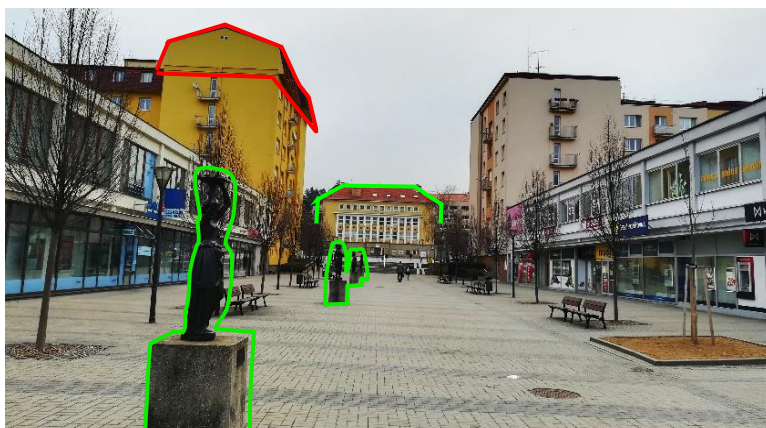
Legenda

pozitivní dominantu
negativní dominantu

Obrázek 10: Kompoziční osa na Staré Blansko s vyznačenými dominantami

Zdroj: Autor práce

Zpracování: Autor práce

Legenda

- pozitivní dominanta
- negativní dominanta

Obrázek 11: Kompoziční osa na Komerční banku s vyznačenými dominantami

Zdroj: Autor práce

Zpracování: Autor práce

4.4 SOUVISEJÍCÍ VEŘEJNÉ PROSTORY

Na následující mapě jsou zobrazeny související veřejné prostory, s kterými je řešené území v interakci. Největší vliv na prostor má náměstí Republiky a pěší ulice Rožmitálova, neboť společně vytvářejí funkční soustavu ploch služeb a občanské vybavenosti. Náměstí Republiky je tvořeno prostory pro statickou dopravu a několika místy pro relaxaci. Přilehlými významnými budovami jsou městský úřad a banka. S ulicí Rožmitálova je prostor propojen dvěma koridory, přičemž jeden z nich je tvořen 30 m dlouhým otevřeným průchodem, ve kterém se nacházejí vstupy do obchodů. Samotnou ulici ohraničují malé obchody s různým sortimentem. Dále ulice tvoří koridor vedoucí směrem do zámeckého parku, v němž se nachází malý rybník. Místo slouží zejména k odpočinku a zámek je využíván jako muzeum Blanenska s různými expozicemi a jako prostor pro společenské události.

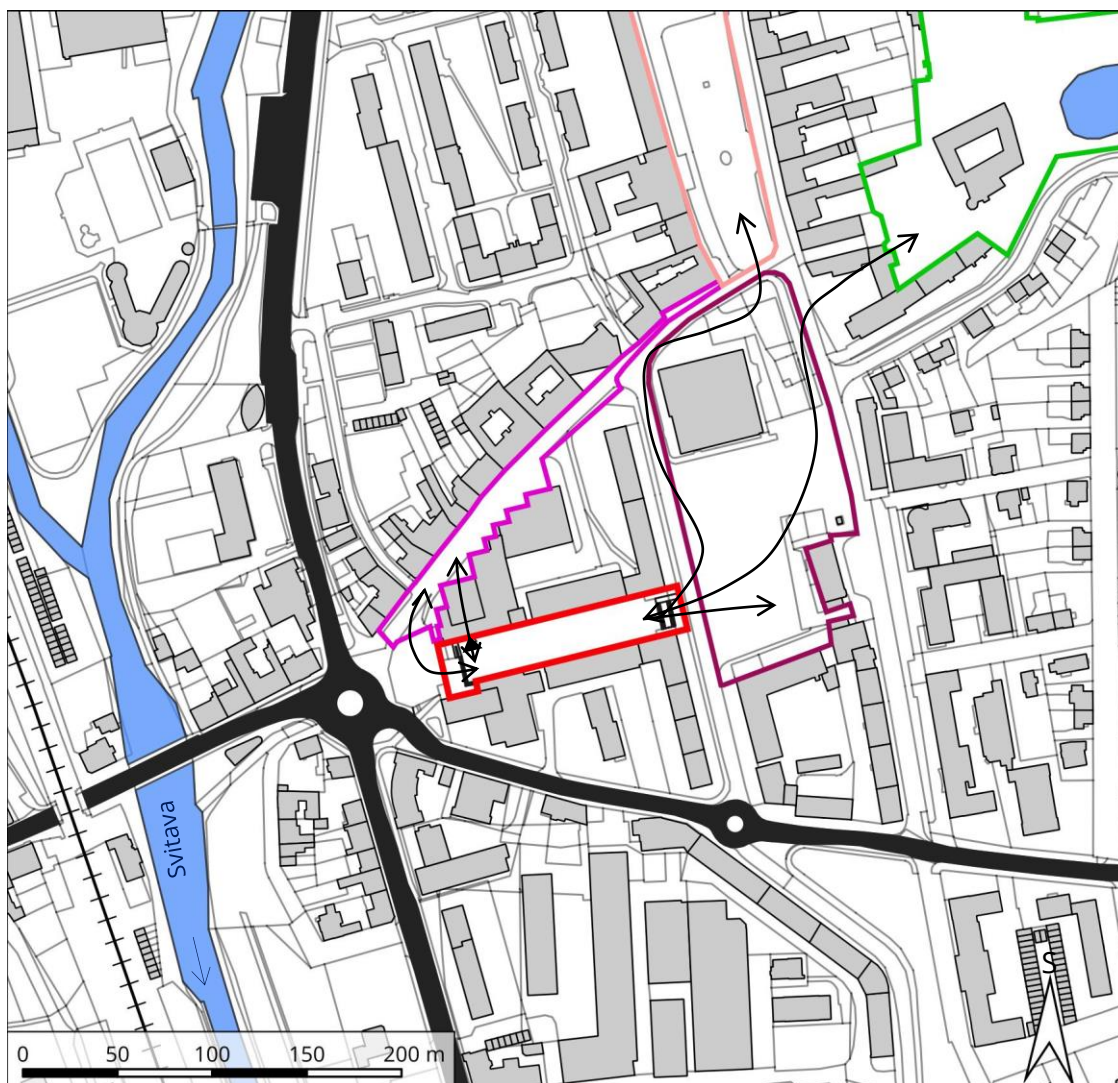
Obrázek 12: Propojení s ulicí Rožmitálova

Zdroj: Autor práce

Obrázek 13: Detail průchodu

Zdroj: Autor práce

Legenda

 náměstí Republiky	 ulice Rožmitállova	 řešené území	 průchod
 náměstí Svobody	 park	 směr vlivu	 vodní plochy

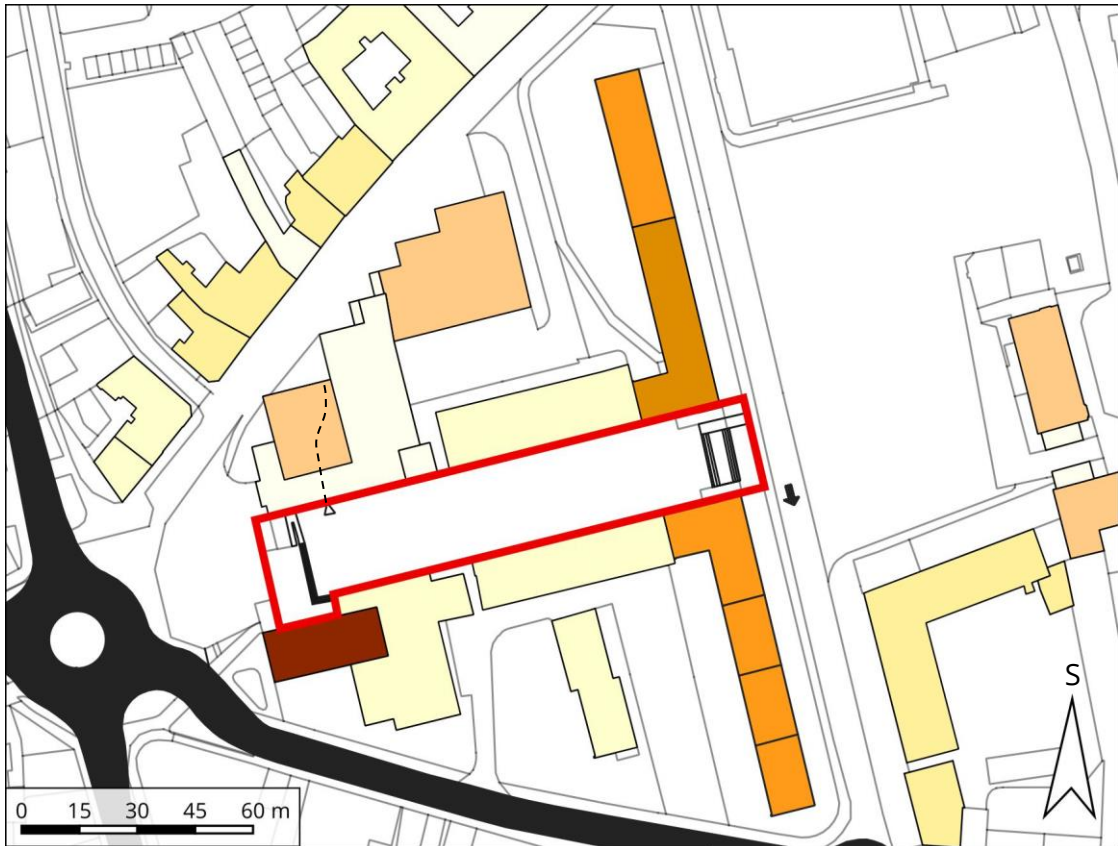
Obrázek 14: Související veřejné prostory

Zpracování: Autor práce

4.5 VÝŠKOVÉ POMĚRY

Přilehlé budovy k ulici, které tvoří její hlavní tvar, se pohybují ve výškové hladině 1 a 2 nadzemních podlaží. Ve východní hraniční části se nacházejí bytové domy, které mají 6 a 7 nadzemních podlaží, čímž značně převyšují výškovou úroveň lidského měřítka. V západní části dochází k značnému narušení hladiny na obou okrajích. Na severním okraji ji tvoří 4 podlažní budova. Parter této budovy je využíván k obchodním účelům, 2. až 4. patro je nevyužíváno a přístup do vyšších pater je znemožněn. K největšímu výškovému narušení dochází na jižním okraji západní části, kde vyčnívá 12 podlažní výšková budova.

Odlišnost výškové úrovně budov se projevuje v pohybu vzduchu v úrovni terénu, viz následující kapitola.

Legenda

1 podlaží	4 podlaží	12 podlaží	průchod - vstup
2 podlaží	6 podlaží	řešené území	
3 podlaží	7 podlaží		

Obrázek 15: Výškové poměry v území
Zpracování: Autor práce

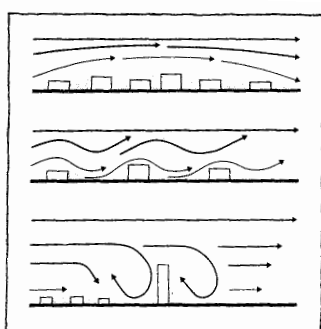
Obrázek 16: Pohled na jižní stranu
Zdroj: Autor práce

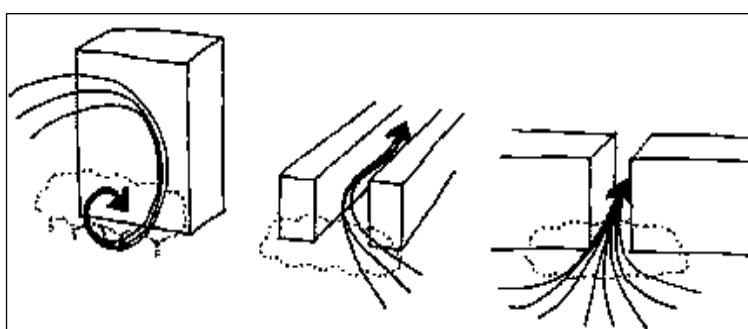
Obrázek 17: Pohled na severní stranu
Zdroj: Autor práce

4.5.1 VLIV VÝŠKY BUDOV NA POHYB VZDUCHU V ÚROVNI TERÉNU

Výška a tvar budov významným způsobem ovlivňují pohyb vzduchu v úrovni terénu. Hustě zastavěné lokality s nízkou zástavbou vítr přechází a neproniká do nich. Volně stojící vysoké budovy vítr zachycují a stáčí ho k zemi. Velikost větrného víření roste s výškou a výškovými rozdíly budov, znepříjemňuje pobyt venku a znemožňuje venkovní aktivity bez ohledu na počasí. [14] V řešeném území dochází k nepříjemným povětrnostním podmínkám vlivem nerovnoměrné výšky zástavby a otevřeností ulice, čímž vzniká rychlý průtok vzduchu. V důsledku těchto jevů byl zaznamenán pohyb vzduchu i v místech, kde nebyl očekáván.

Obrázek 18: Pohyb vzduchu přes zastavěné území
Zdroj: [14] Život mezi budovami

Obrázek 19: Pohyb vzduchu v zastavěném území
Zdroj: [24] Duch a místo

4.6 FUNKČNÍ ANALÝZA A OBČANSKÁ VYBAVENOST

4.6.1 FUNKČNÍ VYBAVENOST

Funkční analýza vychází z platné ÚPD města Blanska. Ta vymezuje v širším okolí řešeného území plochy občanské vybavenosti a plochy smíšené obytné.

Budovy na smíšených obytných plochách jsou kromě výškových budov, které nemají žádnou vnitřní funkci ve vyšších patrech, využívány. V širším okolí se dále na smíšených obytných plochách nachází přízemní patro zbouraného hotelu Dukla, na jehož střeše je vystavěna rekreační zóna.

Na západovýchodním okraji se nachází výšková budova. Její prostory byly dříve využívány pro bydlení a jako kancelářské prostory, avšak v době analýzy je vnitřní prostor zcela nevyužit. Jediné využití má obálka budovy, která má funkci velké reklamní plochy. Město mělo snahu o její znovuvyužití a v roce 2008 měl být realizován projekt na její rekonstrukci a přistavění dalších budov, čímž by došlo k uzavření celé východní části

Wanklova náměstí a tím by se vytvořila bariéra proti hluku z dopravy. K zrealizování projektu však nedošlo. [26]

Dlouhodobě nevyužívaná budova chátrá rychleji, než když je pravidelně vytápěna. Dále představuje pro lokalitu potíže, přitahuje negativní sociální jevy a snižuje hodnotu okolních nemovitostí.

Tendencí rozvoje měst je zastavovat nové plochy, přitom v centrech měst čekají na své využití nevyužívané budovy s potenciálem.

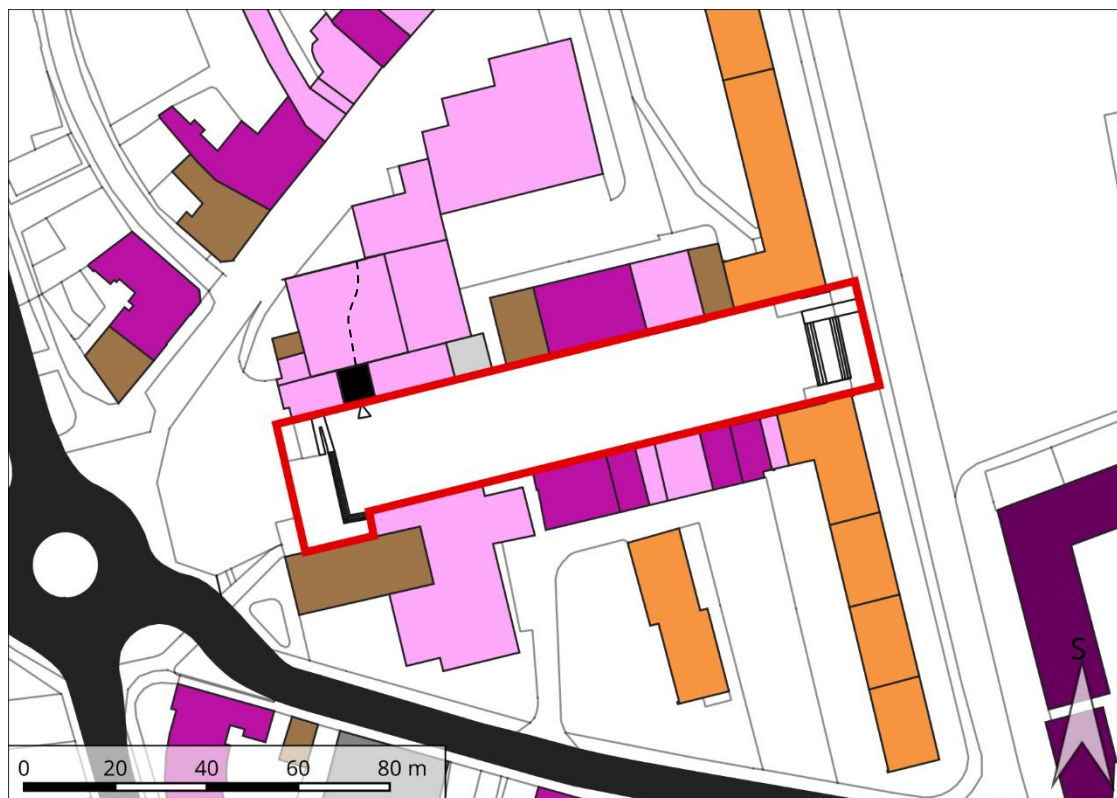
Legenda

plochy smíšené obytné	občanská vybavenost	průchod
plochy smíšené obytné - nevyužíváno	řešené území	
plochy smíšené obytné - sníženo		

Obrázek 20: Funkční vybavenost
Zpracování: Autor práce

4.6.2 OBČANSKÁ VYBAVENOST

Budovy vymezující řešené území plní z hlediska občanské vybavenosti funkci komerčních obchodů ve formě obchodů s textilem, květinami, knihami, drogerií a zverimex, občanských služeb ve formě bankovních institucí, stravovacích zařízení a východní část lemují bytové stavby.

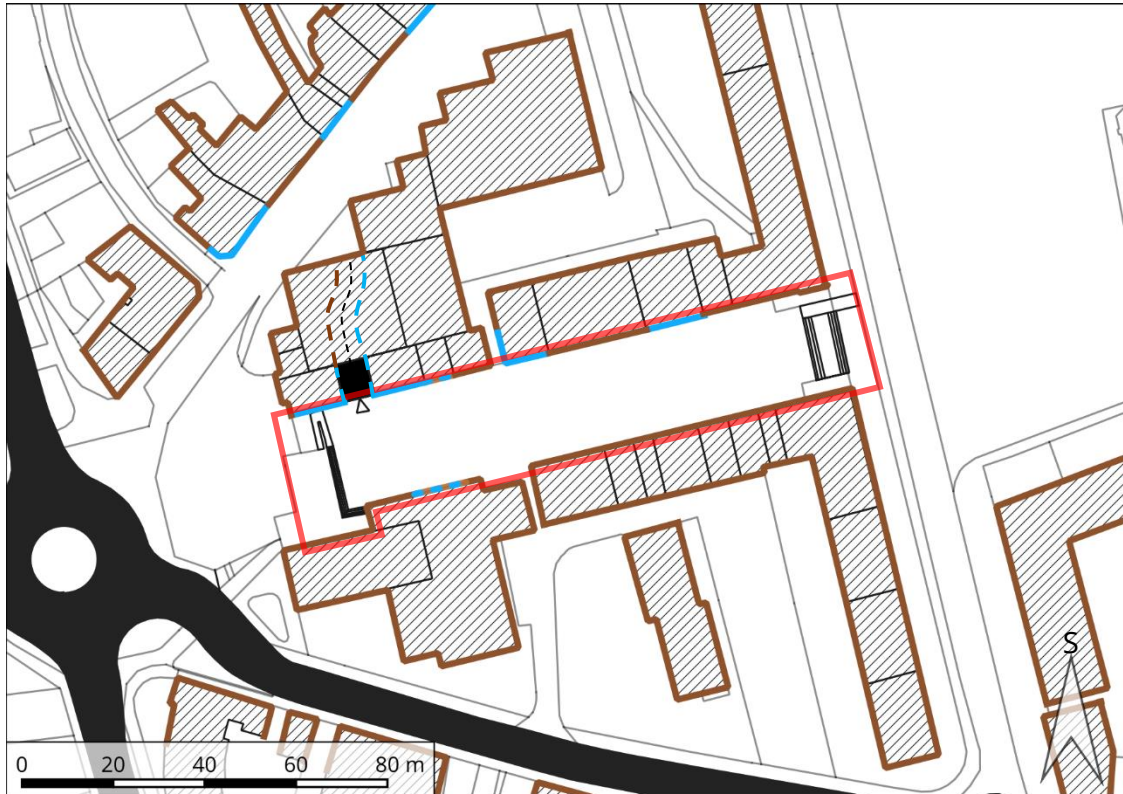
Legenda

veřejné služby	průmysl	△ průchod - vstup
občanské služby	technická budova	
komerční prodej	průchod	
stravování	řešené území	
ubytování		

Obrázek 21: Občanská vybavenost
Zpracování: Autor práce

Nejživější parter je u staveb komerčního prodeje a to konkrétně v okolí průchodu u květinářství a knihkupectví, poté u drogerie. Květinářství podporuje parter v provozní době, kdy vystavuje zboží před obchodem a květinami ve výloze po celý den. Knihkupectví zaujímá pestrou škálou vystavených knih ve výloze. Do částečně živého parteru se ve vymezeném území řadí na severní části vývěsná tabule na zdi s realitními nabídkami a na jižní části obchod s textilem a spotřebním zbožím. Obchod má aktivní parter pouze v provozní době, kdy jsou před obchodem umístěny koše se zbožím. Po zbytek dne se stává

spíše mrtvým. Neaktivní parter tvoří budovy bankovních institucí, komerčního prodeje, stravování a ubytování. Neživost je způsobena řešením průčelí, které je ve většině případů polepeno neatraktivními fóliemi a zataženými žaluziemi.

Legenda

- aktivní parter
- částečně aktivní parter
- neaktivní parter
- průchod
- řešené území
- △ průchod - vstup

Obrázek 22: Aktivnost parteru
Zpracování: Autor práce

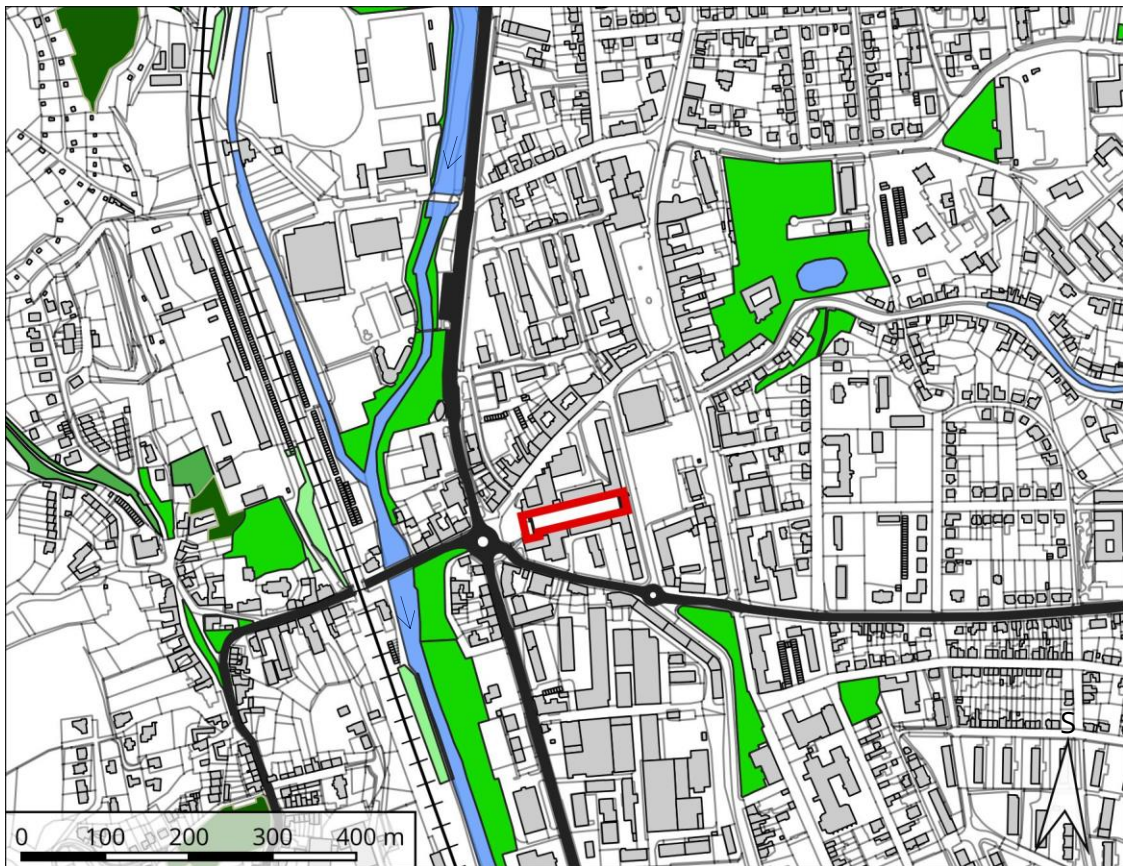

Obrázek 23: Aktivní parter
Zdroj: Autor práce

Obrázek 24: Neaktivní parter
Zdroj: Autor práce

4.7 ANALÝZA ZELENĚ

Legenda

zeleň ochranná a izolační	zeleň soukromá a vyhrazená	vodní plochy
zeleň veřejná	řešené území	
zeleň přírodního charakteru		

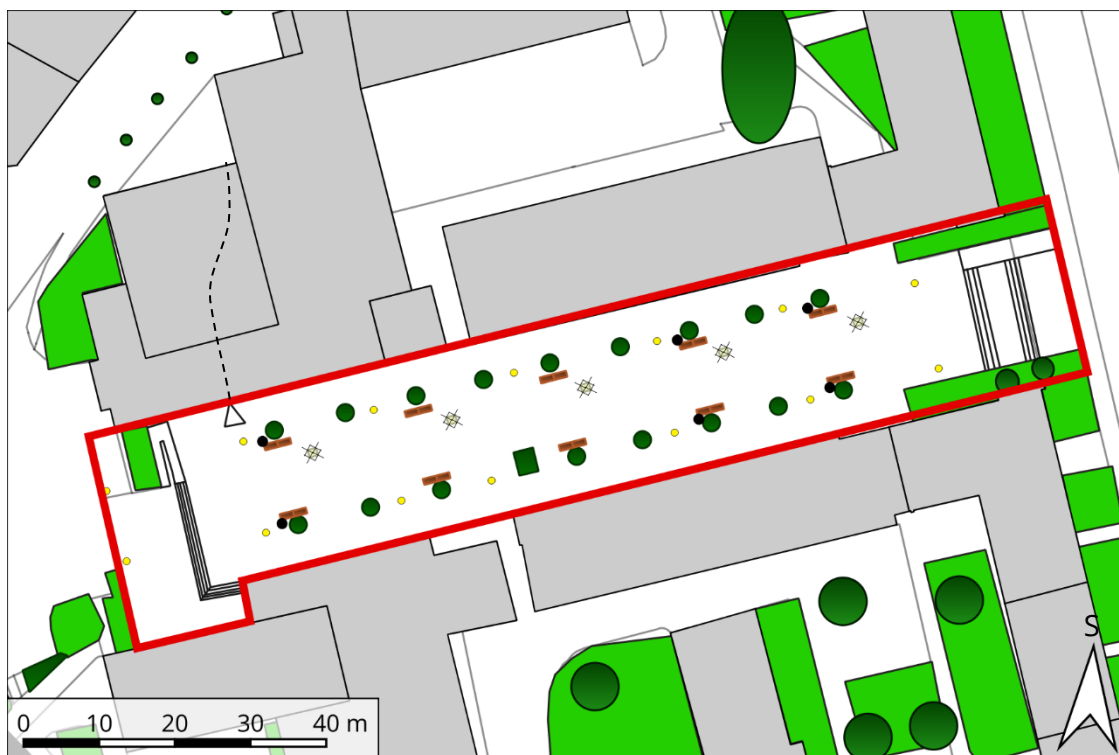
Obrázek 25: Zeleň v širším okolí

Zpracování: Autor práce

Dle vymezení územním plánem se v širším okolí nacházejí zejména plochy veřejné zeleně. Tyto plochy jsou tvořeny zámeckým parkem, který je volně přístupný, liniovou zelení kolem řeky Svitavy a dalšími menšími blíže nespécifikými oblastmi. Kolem železniční tratě se nachází z důvodu snížení hluku a zvýšení bezpečnosti zeleň ochranná a izolační. Na několika dalších místech zeleň soukromá a vyhrazená tvoří větší zahrádkové komplexy a zeleň přírodního charakteru patří k biokoridorům.

V bližším okolí analyzovaného území se nacházejí zatravněné plochy, které navazují na panelákovou výstavbu a samostatně rostoucí listnaté i jehličnaté stromy.

V řešeném území jsou do dlažby integrovány dvě aleje listnatých stromů prozatím malého vzrůstu. Stromy vytvářejí za slunečných měsíců lidmi vyhledávaný stín.

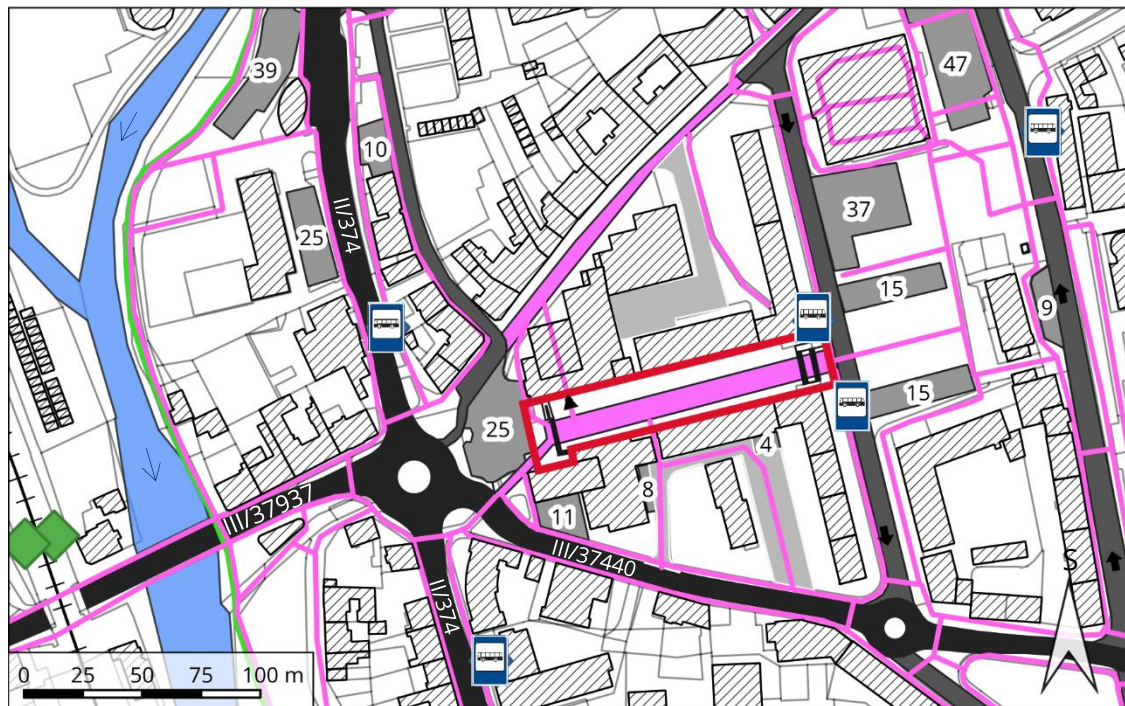

Legenda

vzrostlá zeleň ve formě listnatého stromu	lampa veřejného osvětlení
travnatý porost	průchod - vstup
mobiliář ve formě odpadkového koše	řešené území
mobiliář ve formě lavičky	
litinová socha	

Obrázek 26: Zeleň v řešeném území
Zdroj: Autor práce

4.8 DOPRAVNÍ ANALÝZA

Legenda

	železniční stanice		parkoviště s počtem parkovacích míst
	autobusová zastávka		pěší zóna
	jednosměrná komunikace		peší trasy
	hlavní komunikace		cyklistické trasy
	místní komunikace		železnice
	zásobování		průchod
			řešené území

Obrázek 27: Dopravní plochy a koridory

Zpracování: Autor práce

Ulice Wanklovo náměstí je uzpůsobena převážně pěší dopravě, které je celá plocha upravena. Automobilová doprava nemá do řešeného území přizpůsoben žádný vjezd, avšak kvalitu prostoru, stejně jako autobusová a železniční doprava, nepřímo ovlivňuje.

Z východní strany řešené území ovlivňuje přiléhající silniční doprava. Nachází se zde místní jednosměrná komunikace, která je využívána autobusovou dopravou a parkujícími automobily na přilehlých parkovištích. Kryt vozovky je tvořen asfaltem a v místě vyústění řešeného území do komunikace žulovými kostkami, aby došlo ke zpomalení dopravy a bezpečnějšímu přechodu chodců přes komunikaci směrem na náměstí Republiky. Ze severní strany je řešené území ovlivňováno silnicí s okružní křižovatkou, která napojuje silnice III/37440 připojující východní část města a silnici III/37937 připojující městskou část Staré Blansko.

Podle sčítání dopravy ŘSD ČR z roku 2016 jsou hlavní komunikace v největší míře využívány automobilovou dopravou. Podrobnější složení dopravy dle označení komunikací je zobrazeno následujícími tabulkami.

	počet osobních automobilů	počet autobusů	počet nákladních automobilů	počet cyklistů	celkem
všední den [voz/den]	12 294	164	1 417	412	14 287
víkendový den [voz/den]	8 912	86	436		9 846

Tabulka 1: Komunikace II/374

Zdroj: www.scitani2016.rsd.cz

Zpracování: Autor práce

	počet osobních automobilů	počet autobusů	počet nákladních automobilů	počet cyklistů	celkem
všední den [voz/den]	1 956	46	172	7	2 181
víkendový den [voz/den]	1 597	24	56		1 684

Tabulka 2: Komunikace III/37440

Zdroj: www.scitani2016.rsd.cz

Zpracování: Autor práce

	počet osobních automobilů	počet autobusů	počet nákladních automobilů	počet cyklistů	celkem
všední den [voz/den]	3 373	14	563	127	4 077
víkendový den [voz/den]	2 445	7	181		2 760

Tabulka 3: Komunikace III/37937

Zdroj: www.scitani2016.rsd.cz

Zpracování: Autor práce

Z hlukových map je viditelné zatížení území hlukem o hodnotě 50-60dB, západní část až 65dB ve dne a 45-55 dB v nočních hodinách. Dále je území ovlivněno nedalekou železniční dopravou. Intenzita hluku zde nabývá ve dne hodnot 45-55 dB, v noci maximálně 50dB.

Do docházkové vzdálenosti 5 minut se nachází několik placených parkovišť o celkové kapacitě 245 parkovacích míst. Cena poplatku pro osobní automobil činí 1 Kč na 30 minut nebo 10 Kč na 60 minut. Symbolická cena na 30 minut podporuje krátkodobé využívání parkoviště.

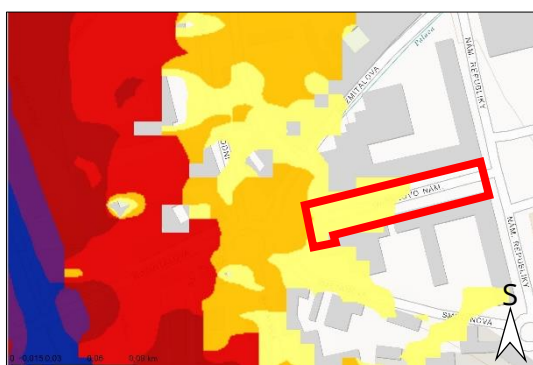
Wanklovo náměstí je nepřímě obsluhováno autobusovou dopravou, u východní části se nachází autobusová zastávka městské hromadné dopravy Blansko, Náměstí Republiky (spoje linky 234, 221, 222, 223). V docházkové vzdálenosti 3 minut jihozápadním směrem se vyskytuje zastávka Blansko, Svitavská (spoje linky 152, 233, 234), severozápadním směrem Blansko, Poříčí (spoje linky 234, 235). V docházkové vzdálenosti 4 minut se nachází vlaková stanice Blansko-město, která umožňuje přímé spojení Blanska-města s Brnem a Březovou nad Svitavou osobními vlaky.

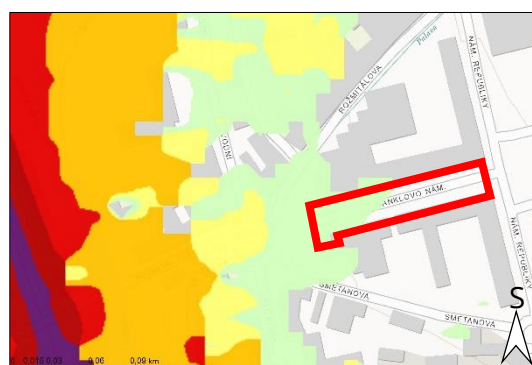
Obrázek 28: Hluková zátěž z komunikace ve dne
 Zdroj: www.geoportal.mzcr.cz
 Zpracování: Autor práce

Obrázek 29: Hluková zátěž z komunikace v noci
 Zdroj: www.geoportal.mzcr.cz
 Zpracování: Autor práce

Obrázek 30: Hluková zátěž z železnice ve dne
 Zdroj: <https://geoportal.mzcr.cz>
 Zpracování: Autor práce

Obrázek 31: Hluková zátěž z železnice v noci
 Zdroj: <https://geoportal.mzcr.cz>
 Zpracování: Autor práce

Legenda

 45 - 50 dB	 60 - 65 dB	 > 75 dB	 řešené území
 50 - 55 dB	 65 - 70 dB		
 55 - 60 dB	 70 - 75 dB		

4.9 ANALÝZA POHYBU OSOB

Analýzy v kapitole Pohyb osob vycházejí z místního šetření, které bylo uskutečněno v období 23. – 29. 3. 2019. Pozorování bylo uskutečněno tak, aby ve výsledku došlo k sestavení příkladových dnů v časovém rozmezí 6:30 – 17:30 charakterizující jeden pracovní a jeden víkendový den na začátku jarního období. Výzkum byl prováděn v středoevropském časovém pásmu za zimního času, kdy byla střední hodnota východu Slunce v městě Blansku 5:38 a západu Slunce 18:15.

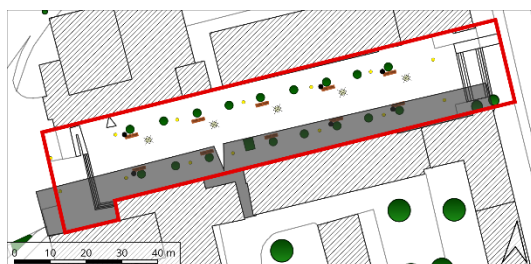
Stav počasí při šetření je vyjádřen následující tabulkou. Tabulkové časy jsou vybrány s ohledem na charakter složených příkladových dnů a změny v kritériálních kategoriích. Čas 6:30 charakterizuje stav počasí při zahájení pozorování, 10:00 stav při významné změně v některé z kategorií, 14:30 stav při dosažení maximální denní teploty a 17:15 stav, od kterého přestává být řešené území osluňováno.

	pracovní den				víkendový den			
	6:30	10:00	14:30	17:15	6:30	10:00	14:30	17:15
teplota	5 °C	7 °C	12 °C	9 °C	4 °C	9 °C	17 °C	11 °C
oblačnost	zataženo	polojasno	skoro jasno	skoro jasno	mlha	skoro jasno	jasno	jasno
srážky	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm	0 mm
větrnost	5 m·s ⁻¹	11 m·s ⁻¹	13 m·s ⁻¹	9 m·s ⁻¹	0,0 m·s ⁻¹	0,7 m·s ⁻¹	3,7 m·s ⁻¹	2,3 m·s ⁻¹

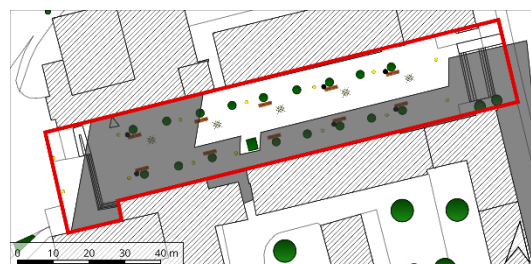
Tabulka 4: Stav počasí v příkladových dnech
Zdroj: Autor práce

4.9.1 STÍNOVÉ PODMÍNKY

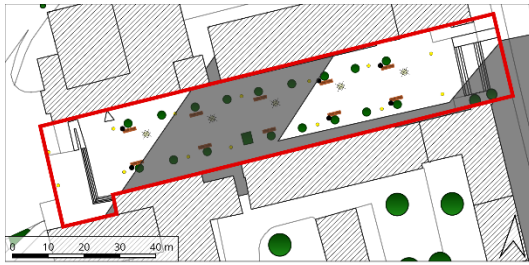
Stínové podmínky v 9:30, 12:30, 14:30 a 17:00 jsou znázorněny následujícími mapami. Největší podíl na zastínění vymezeného území má dvanáctipatrová výšková budova situována na západovýchodním okraji Wanklova náměstí.

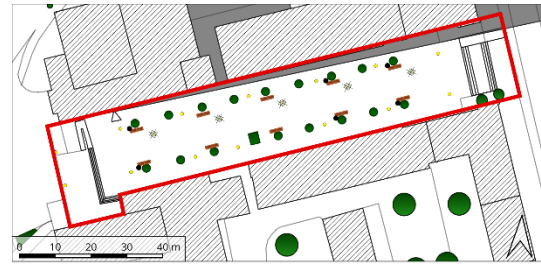
Obrázek 32: Zastínění v 9:30
Zpracování: Autor práce

Obrázek 33: Zastínění v 12:30
Zpracování: Autor práce

Obrázek 34: Zastínění v 14:30
Zpracování: Autor práce

Obrázek 35: Zastínění v 17:00
Zpracování: Autor práce

4.9.2 STATISTIKA VSTUPJÍCÍCH OSOB

Podkapitola pojednává o vstupujících osobách do řešeného území v příkladových dnech. Tabulka 5 poskytuje informace o počtech vstupujících v příkladovém pracovním dnu a tabulka 6 v příkladovém víkendovém dnu. Z těchto tabulek vychází graf 2, graf 3 a graf 4.

	schodiště západní	rampa západní	průchod	proluka severní	rampa východní	schodiště východní	proluka jižní
senioři	362	10	377	5	433	92	88
dospělí	539	37	487	16	424	422	106
děti	231	15	86	6	106	222	17
cyklisté	0	13	2	2	11	0	6

Tabulka 5: Počet vstupujících - pracovní den
Zdroj: Autor práce

	schodiště západní	rampa západní	průchod	proluka severní	rampa východní	schodiště východní	proluka jižní
senioři	78	6	105	6	79	10	31
dospělí	372	20	269	43	198	195	97
děti	87	9	92	9	45	56	15
cyklisté	7	13	4	0	26	3	9

Tabulka 6: Počet vstupujících - víkendový den
Zdroj: Autor práce

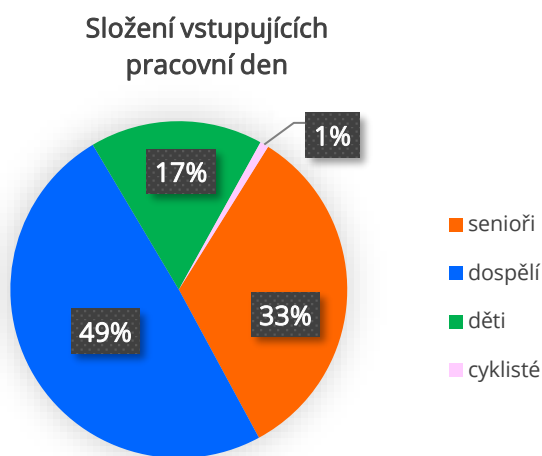
Statistika složení vstupujících osob

Graf 2 a graf 3 pojednává o procentuálním složení vstupujících skupin v příkladových dnech. Rozhodující faktor pro zařazení do kategorie senioři byl vizuální dojem a sociální znaky odpovídající věku nad 65 let. Do kategorie děti jsou zahrnuty všechny osoby mladší 15 let, mladiství a osoby působící vizuálně jako studenti. V kategorii dospělí jsou všechny osoby nespádající do předchozích dvou kategorií. Do kategorie cyklisté jsou započítány

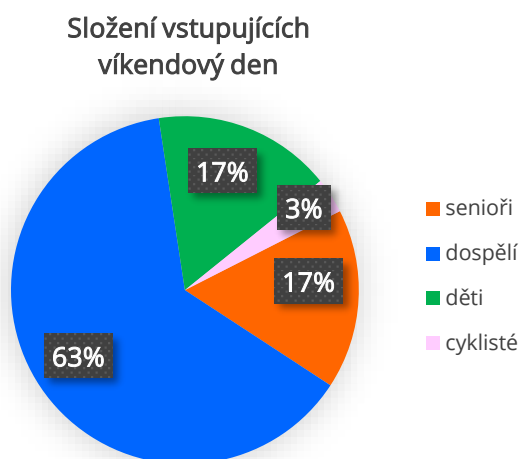
všechny osoby bez věkového omezení, které do území vstoupily s použitím cyklistického kola či koloběžky.

V příkladovém pracovním dnu tvoří největší množství vstupujících osob dospělí (49 %, tj. 2 031 osob), poté senioři (33 %, tj. 1 367 osob), děti (17 % tj. 683 osob) a nejméně vstupujících představuje skupina cyklisté (1 %, tj. 34 osob).

V příkladovém víkendovém dnu je největší podíl vstupujících tvořen opět dospělými (63 %, tj. 1 194 osob) a nejmenší podíl vstupujících tvoří cyklisté (3 %, tj. 62 osob). Seniorů a dětí v příkladovém víkendovém dnu vstoupilo 17 % (senioři – 317 osob, děti 313 – osob).

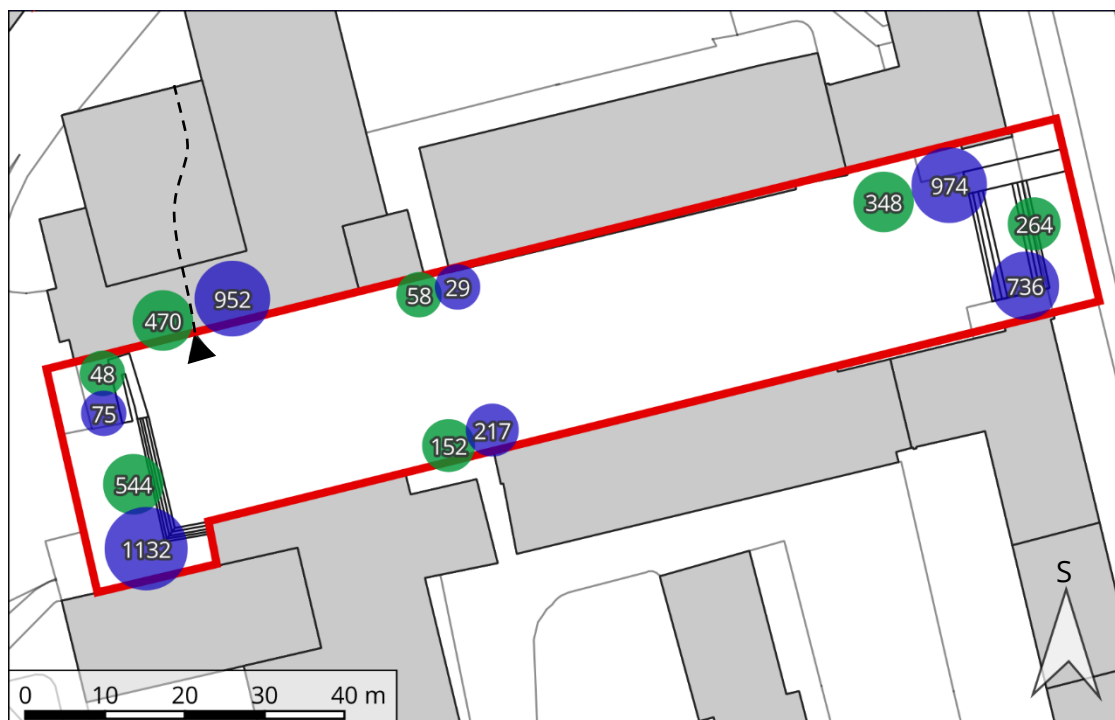
Graf 2: Složení vstupujících – pracovní den
Zpracování: Autor práce

Graf 3: Složení vstupujících – víkendový den
Zpracování: Autor práce

Statistika počtu vstupujících osob dle místa vstupu

Následující obrázek znázorňuje počty vstupujících v příkladových dnech dle místa vstupu.

Legenda

- počet vstupujících o víkendovém dnu
- počet vstupujících v pracovním dnu
- řešené území
- ▲ průchod - vstup

Obrázek 36: Počet vstupujících

Zpracování: Autor práce

V příkladovém pracovním dnu vstoupilo do vymezeného území celkem 4 115 osob. Nejvíce osob (1 132) využilo ke vstupu západní schodiště, 974 osob ke vstupu využilo východní rampu, 952 osob využilo průchod. Podstatně méně využita byla jižní proluka (217 osob), západní rampu k vstupu využilo 75 osob. Nejméně osob vstoupilo přes severní proluku (29 osob).

V příkladovém víkendovém dnu vstoupilo do území celkem 1 884 osob, to je o 54,3 % méně než v příkladovém pracovním dnu. Největší počet osob (544) vstoupilo do území přes západní schodiště. 470 osob využilo ke vstupu průchod, 348 osob východní rampu a 264 osob východní schodiště. Jižní prolukou vstoupilo do území 152 osob, severní prolukou 58 osob. Nejméně osob (48) využilo západní rampu.

Při sumaci přicházejícího počtu osob po schodech a rampě na východním a západním směru nejvíce osob vstoupilo do řešeného území z východního směru

(1 710 osob v pracovním dnu a 612 osob o víkendovém dnu). Poté ze západního vstupu (1 207 osob v pracovním dnu a 592 osob o víkendovém dnu).

V obou případových dnech bylo ke vstupu nejvíce využito západní schodiště. Dle předešlé dopravní analýzy je patrné, že jde o hlavní vstup od významného dopravního koridoru ovlivňující území. V blízkosti tohoto vstupu se nachází vlaková stanice a dvě autobusové zastávky, těsně u vstupu je situováno parkoviště. Západní rampa byla využívána skoro nejméně. Nevyužívání je způsobeno délkou a tvarem rampy (jedná se o dvouramennou rampu s mezipodestou), která je vybudována s ohledem na maximální povolený sklon ramp.

Na východním směru je situace odlišná. Více osob využilo ke vstupu rampu než schodiště. Tento stav je způsoben tvarem rampy, jež je jednoramenná a přímá o přijatelném sklonu, přičemž schodiště je jednoramenné s mezipodestou. V příkladovém pracovním dnu využilo východní rampu o 32,3 % více osob než schodiště, v příkladovém víkendovém dnu o 31,8 %. Z předchozích analýz vyplývá, že z východní části přicházejí do vymezeného území osoby z náměstí Republiky a přilehlého okolí. Dále se u vchodu do území nacházejí dvě autobusové zastávky a rozsáhlejší parkoviště.

Z průchodu přicházejí na Wanklovo náměstí lidé z ulice Rožmitálova, kde se nachází mnoho budov s komerčním prodejem a občanskou službou (viz analýza občanské vybavenosti).

Statistika počtu vstupujících osob dle času

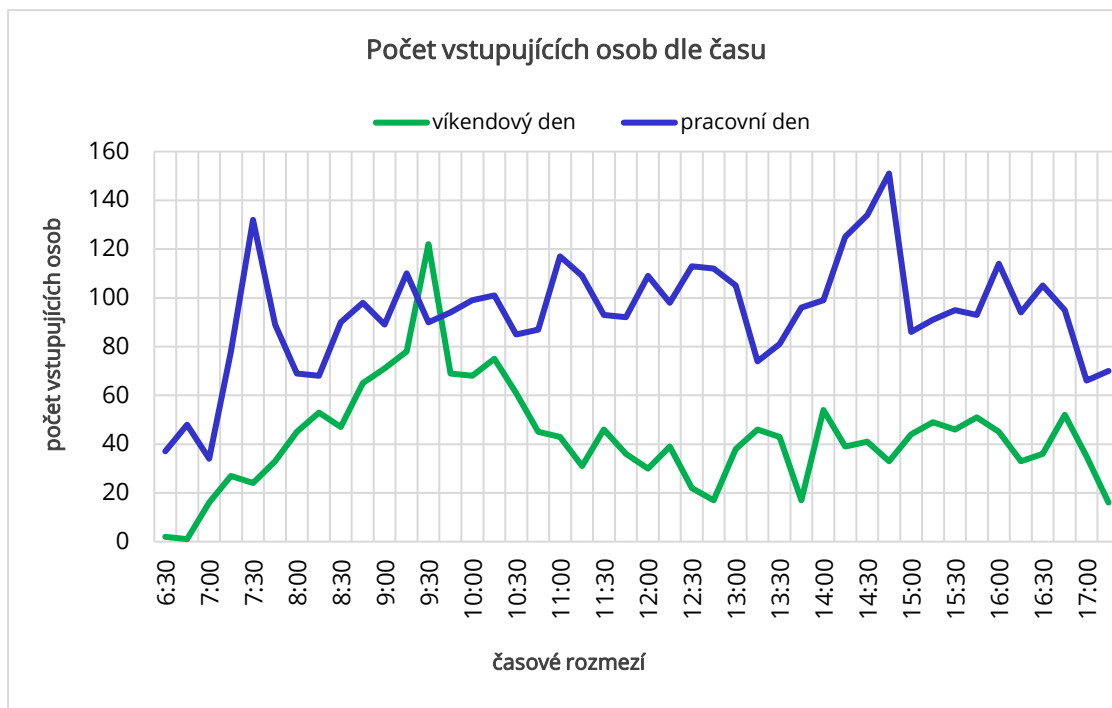
Graf 4 znázorňuje počty vstupujících osob s ohledem na denní dobu. Zaznamenávání bylo prováděno v 15 minutových intervalech po celou dobu pozorování.

V příkladovém pracovním dnu byla největší frekvencovanost vstupujících zaznamenána v čase 14:45 – 15:00 a 7:30 – 7:45. Ranní odchýlení je způsobeno zvýšeným počtem studentů, kteří využívají náměstí jako koridor vedoucí do vzdělávacích zařízení. Odpolední odchýlení je způsobeno zejména zvýšeným počtem dospělých osob využívající komerční a občanskou vybavenost řešeného území.

Oproti tomu v příkladovém víkendovém dnu vstoupilo nejvíce osob do území v intervalu 9:30 – 9:45. Výrazný nárůst byl způsoben lidmi z přilehlých bytových jednotek, kteří využívali náměstí zejména jako průchozí koridor k obchodnímu domu.

V obou příkladových dnech byla nejmenší frekvencovanost zaznamenána na začátku a konci sledovacího období, která je způsobena přirozeně denní dobou.

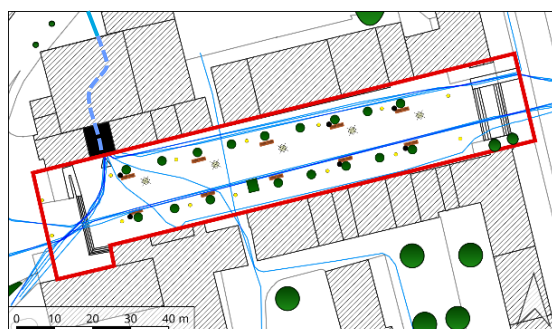
Konkrétní trasy chodců jsou vyjádřeny v následující kapitole.

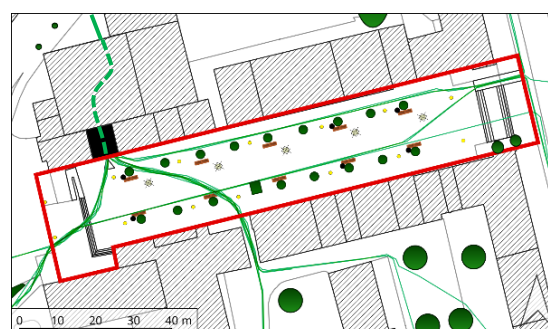
Graf 4: Počet vstupujících dle času
Zpracování: Autor práce

4.9.3 TRASOVÁNÍ

Pro trasování byly vybrány časy 9:30 – 9:45, 14:30 – 14:45 a 17:00 – 17:15 z důvodu výrazné změny v počtu vstupujících osob. Následující analýzy vyjadřují trasy osob v těchto časových úsecích a porovnání pohybu v příkladovém pracovním a víkendovém dnu.

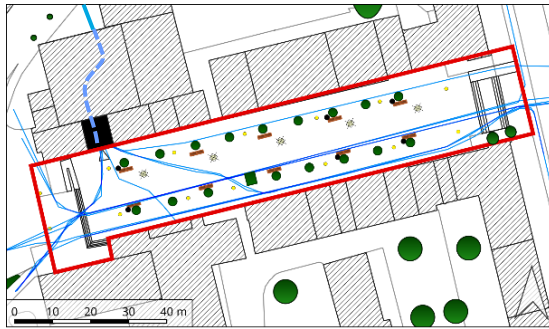

Obrázek 37: Trasy chodců v 9:30 – pracovní den
Zpracování: Autor práce

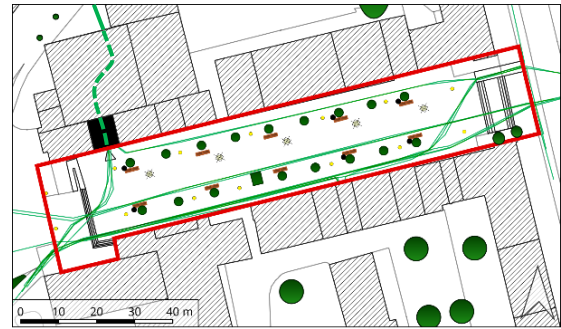

Obrázek 38: Trasy chodců v 9:30 – víkendový den
Zpracování: Autor práce

V časovém intervalu 9:30 – 9:45 v příkladovém pracovním dnu nejvíce osob pro pohyb volilo koridor ze západního směru přes schodiště do průchodu a z průchodu kolem severní strany budov do východní části. Ve víkendovém dnu došlo k výraznému navýšení využívání koridoru z průchodu do jižní proluky. Navýšení bylo způsobeno pohybem lidí do obchodního domu Albert situovaného v průchodu směrem k ulici Rožmitálova a zpět.

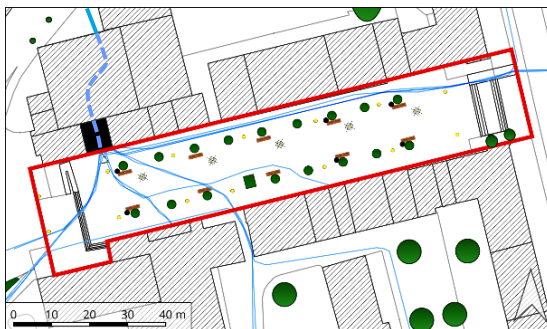

Obrázek 39: Trasy chodců v 14:30 – pracovní den
Zpracování: Autor práce

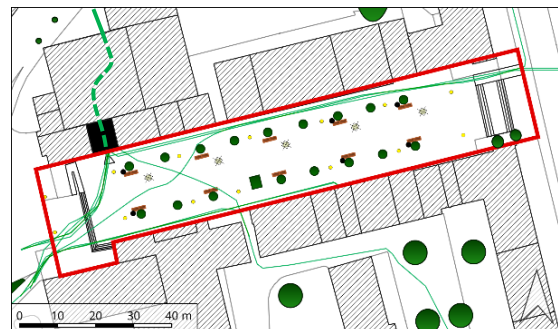

Obrázek 40: Trasy chodců v 14:30 – víkendový den
Zpracování: Autor práce

V čase od 14:30 – 14:45 se osoby nejvíce pohybovaly koridorem západní vstup – východní vstup. Nejvyužívanější byla přímá trasa před jižními budovami. Ve víkendovém dnu byl zaznamenán stěžejní pohyb ve východním vstupu, kdy osoby mnohdy přecházely, aby mohly využít rampu místo schodiště.

Obrázek 41: Trasy chodců v 17:00 – pracovní den
Zpracování: Autor práce

Obrázek 42: Trasy chodců v 17:00 – víkendový den
Zpracování: Autor práce

Ve večerních hodinách, konkrétně v intervalu od 17:00 do 17:15, došlo k výraznějšímu poklesu osob procházejících přes Wanklovo náměstí. Nejvíce využívanými trasami byla trasa průchod – východní rampa a průchod – západní schodiště.

Následující obrázky 43 a 44 vyjadřují souhrnné trasy chodců celého sledovaného období. Z analýz vyplývá, že nejvíce frekventované trasy příkladového víkendového i pracovního dne jsou obdobné. Nejvyužívanější je koridor západní schodiště – průchod, průchod – východní rampa. V přímém směru západní vstup – východní vstup byly nejfrekventovanějšími koridory trasa kolem jižních budov a trasa v blízkosti jižního stromořadí.

Obrázek 43: Trasy chodců – souhrn pracovního dne
Zpracování: Autor práce

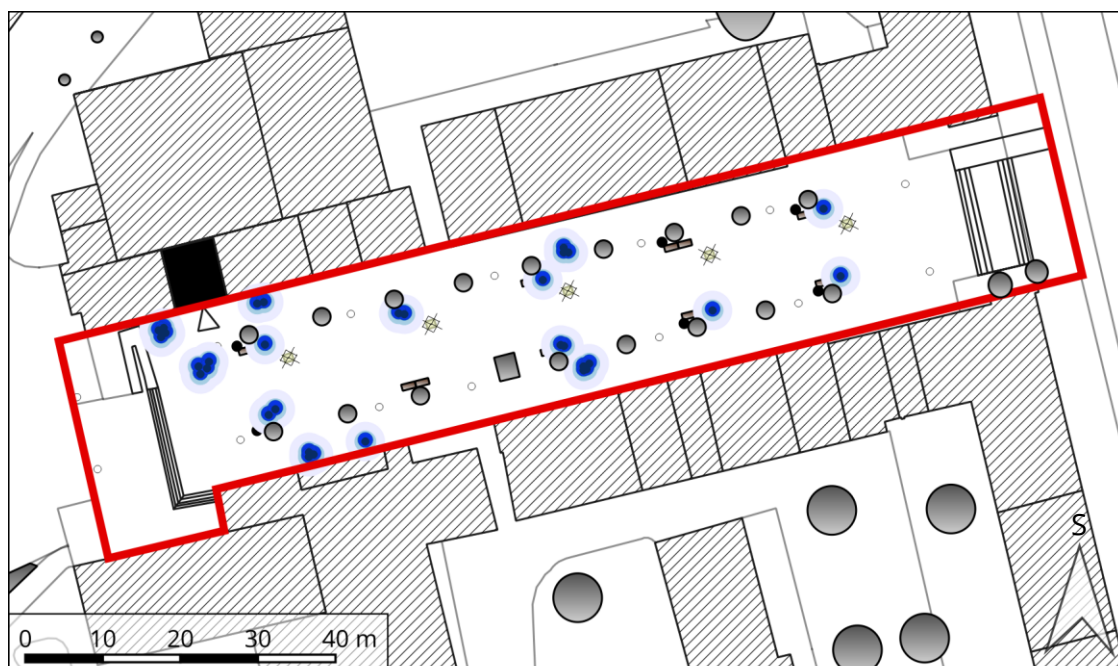
Obrázek 44: Trasy chodců – souhrn víkendového dne
Zpracování: Autor práce

Legenda

— trasy chodců – pracovní den	■ průchod	△ průchod - vstup
— trasy chodců – víkendový den	□ řešené území	

4.9.4 STACIONÁRNÍ AKTIVITY

Následující analýzy vyjadřují místa s největší kumulací stacionárních aktivit ve sledovaném období v příkladovém pracovním a víkendovém dnu. Vzhledem k množství vyskytujících se osob v průběhu dne v řešeném území probíhal relativně menší počet aktivit. Většinou osob bylo náměstí využito pouze k průchodu.

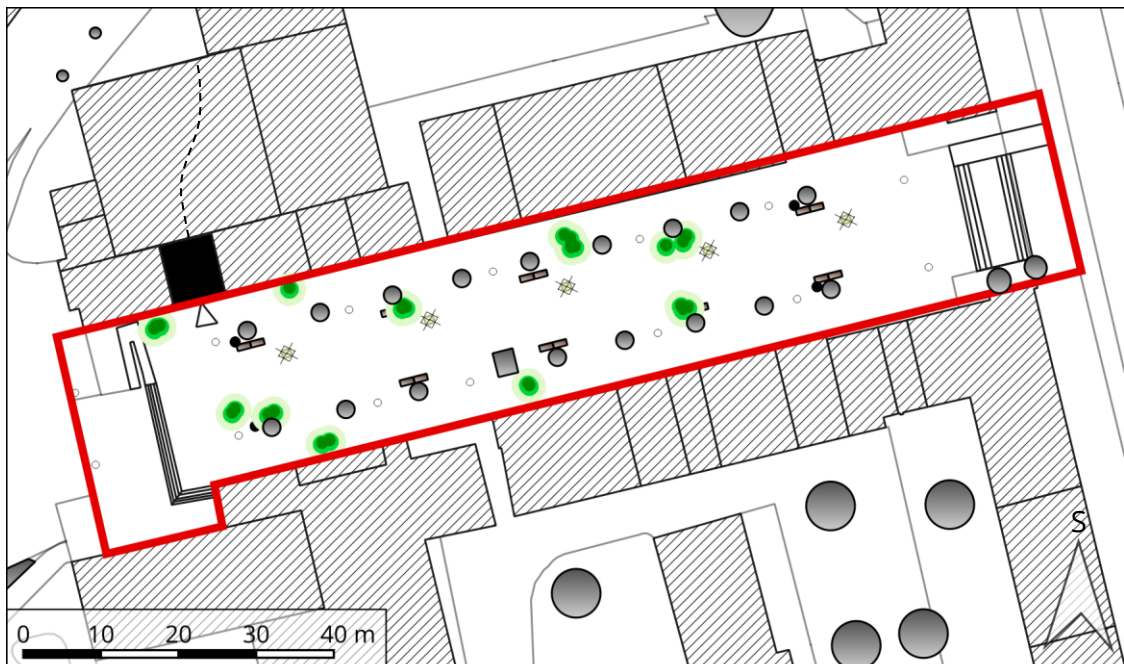
Obrázek 45: Stacionární aktivity – pracovní den
Zpracování: Autor práce

V příkladovém pracovním dnu probíhalo nejvíce stacionárních aktivit při využívání mobiliáře a u aktivního parteru před květinářstvím, knihařstvím a budovou s komerčním prodejem. Pro lidi nejatraktivnější byla první lavička ze západojižního směru. Zde lidé strávili cca 9 minut. Zvýšená kumulace osob byla zaznamenána uprostřed severní i východní části. Tato kumulace je způsobena čekáním lidí u bankomatů. Před průchodem proběhlo několik společenských aktivit trvajících průměrně 7 minut.

V příkladovém víkendovém dnu bylo opět nejvíce aktivit zaznamenáno při používání mobiliáře ve formě laviček. Osoby zde strávily průměrně 13 minut, což je o 4 minuty déle než v pracovním dnu. Další volitelné aktivity se odehrávaly při pozorování parteru květinářství a budovy s komerčním prodejem. Zde průměrně lidé strávili 1,5 minuty. Krátké kumulace osob se odehrávaly před bankomaty, delší kumulace v průměrnosti 6 minut v blízkosti západního schodiště.

V obou příkladových dnech byla nevyužívaná druhá lavička ze západojižního směru. Předpokládaný důvod neatraktivnosti může být způsoben faktem, že se jedná o nejdéle

zastíněné místo z celého dne a zároveň poloha lavičky u frekventovaného pěšího koridoru průchod – jižní proluka.

Obrázek 46: Stacionární aktivity – víkendový den
Zpracování: Autor práce

Legenda

stacionární aktivity – pracovní den	průchod	průchod - vstup
stacionární aktivity – víkendový den	řešené území	

4.10 VYHODNOCENÍ ANALÝZ

Při provedených analýzách došlo k zjištění, že řešené území má relativně funkčně využitý potenciál. Dílčím problémem v území jsou nevyužívané výškové budovy, které značně převyšují výškovou hladinu zástavby, ovlivňují místní povětrnostní podmínky v úrovni terénu a jsou nosičem vizuálního smogu. Dalším dílčím problémem jsou neaktivní partery u budov s občanským vybavením, některých komerčních prodejen a u bytových domů. Tyto partery jsou po celý rok stejné a nevytvářejí tak aktivní místa jako například květinářství nebo knihkupectví.

Za vhodné je považováno umístění mobiliáře ve formě laviček, litinové sochy, které přidávají místu na kvalitě a dvě aleje listnatého stromořadí, díky kterému dochází k ozelenění prostoru.

Ačkoli území slouží zejména pěším, je ovlivněno hlukem z přilehlé frekventované komunikace a železnice dosahující hlučnosti v západní části až 65 dB. Avšak díky těmto dopravním trasám je do území snadná dostupnost v docházkové vzdálenosti do 4 minut ze zastávek VHD.

Z analýz pohybu osob bylo zjištěno, že ulice je využívána zejména nezbytnými aktivitami jako průchod a spoj s dalšími veřejnými prostory. Volitelné aktivity souvisely většinou se sezením na lavičkách z důvodu telefonátů či čekání na další osoby nebo pozorováním aktivního parteru.

V tabulce 7: SWOT analýza jsou definovány a shrnuty poznatky zjištěné z prováděných analýz.

Silné stránky	Slabé stránky
Mobiliář Občanská vybavenost Dostupnost Úzká vazba s dalšími veřejnými prostory Funkčnost	Hluk z komunikace a železnice Neaktivní parter Nevyužitá horní patra výškové budovy Povětrnostní a stínové podmínky Vizuální smog
Příležitosti	Hrozby
Zaktivnění parteru Odstranění vizuálního smogu Znovuvyužití výškových budov Mobiliář pro cyklisty	Zhoršení stavu výškové budovy Hluk ze zvyšující se intenzity dopravy

Tabulka 7: SWOT analýza

Zdroj: Autor práce

5 ZÁVĚR

Veřejné prostory tvoří hlavní kostru měst a právě jejich kvalita a využitelnost dodávají městu osobitý směr a charakter. Pokud má být veřejný prostor aktivně využíván, musí být lidmi chápán jako kvalitní a příjemný. I technicky a umělecky dobře navržený prostor může být z urbanistického hlediska nepovedený, pokud nebude lidmi využíván. Ačkoli subjektivní pohled na kvalitu veřejného prostoru není jasně definovatelný, lze vysledovat z pohybu a chování osob a aktivit probíhajících v něm. Ke zkvalitnění může dojít nejen celkovou přestavbou, ale v mnoha případech i pouze malou změnou přispívající k funkčnímu, klimatickému nebo estetickému zlepšení či logičtějšímu prostorovému uspořádání.

Cílem bakalářské práce bylo sjednotit znalosti o veřejném prostoru a na jejich základě posoudit konkrétní veřejný prostor. Pro rozsah této práce bylo vybráno Wanklovo náměstí v Blansku, které tvoří jedno ze tří hlavních veřejných prostor ve středu města.

Celý prostor byl komplexně zanalyzován tak, aby došlo k bližšímu popsání a chápání celého řešeného území. V poslední analytické části byl zanalyzován pohyb osob ve dvou příkladových dnech. Tyto dny byly vytvořeny na základě místního šetření probíhajícího v prvním jarním týdnu. Pro závěrečné zhodnocení byla zpracována SWOT analýza, která stručně shrnuje veškeré zjištěné poznatky.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BÍNA, Jan. *Města a městyse Čech, Moravy a Slezska*. Praha: Petrklíč, 2018, s. 178. ISBN 978-80-7229-653-8.
- [2] Blansko - brána Moravského krasu. *Blanensko* [online]. [cit. 2018-11-26]. Dostupné z: https://www.blanensko.cz/blansko-brana-moravskeho-krasu/MLEZIVA,Štěpán_a_Karel
- [3] GEHL, Jan a Lars GEMZØE. *Nové městské prostory*. Šlapanice: ERA, 2002. ISBN 80-865-1709-8.
- [4] Počet obyvatel v obcích České republiky k 1. 1. 2018. In: *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-01-16]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/61546986/1300721803.pdf/bcb6d91b-626f-41fd-a705-3f7a49265b4d?version=1.0>
- [5] Historie města Blanska. *Město Blansko* [online]. [cit. 2018-11-26]. Dostupné z: <https://www.blansko.cz/historie-mesta/>
- [6] KUČA. *Historický lexikon městysů a měst: vývoj postavení a funkce městských sídel v dějinách územněsprávního členění českých zemí od roku 1850 do současnosti*. Praha: Baset, 2006, str. 80-81. ISBN 80-734-0092-8.
- [7] Současné město Blansko. *Město Blansko* [online]. [cit. 2018-11-26]. Dostupné z: <https://www.blansko.cz/mesto-blansko/>
- [8] RŮŽKOVÁ, Jiřina a Josef ŠKRABAL. *Historický lexikon obcí České republiky 1869-2005, str. 485*. Praha: Český statistický úřad, 2006. ISBN 80-250-1311-1.
- [9] ČABLOVÁ, Markéta. *Prostory: průvodce tvorbou a obnovou veřejných prostranství*. Brno: Partnerství, 2013. ISBN 978-809-0491-861.
- [10] *Veřejný prostor, veřejná prostranství: sborník z konference AUÚP, Znojmo 21.-22.11.2013*. Brno: Ústav územního rozvoje, 2013. ISBN 978-80-87318-27-0.
- [11] § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-01-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>
- [12] § 7 odst. 1,2 zákona č. 501/2006 Sb., vyhláška o obecných požadavcích na využívání území. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-01-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-501>
- [13] § 39 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů. *Zákony pro lidi.cz* [online]. [cit. 2019-01-16]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-361>
- [14] GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Boskovice: Albert, 2000. ISBN 80-858-3479-0.

- [15] SENNETT, Richard, KRATOCHVÍL, Petr, ed. *Architektura a veřejný prostor: texty o moderní a současné architektuře IV*. Praha: Zlatý řez, 2012. ISBN 978-80-903826-4-0.
- [16] KRATOCHVÍL, Petr. *Městský veřejný prostor*. Praha: Zlatý řez, 2015. ISBN 978-80-88033-00-4.
- [17] GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, c2012. ISBN 978-80-260-2080-6.
- [18] SITTE, Camillo. *Stavba měst: podle uměleckých zásad*. Praha: ABF, 1995. ISBN 80-901-6081-6.
- [19] LYNCH, Kevin. *Obraz města: <<The >>image of the city*. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-727-3094-0.
- [20] KOLEKTIV NADACE PARTNERSTVÍ. *Kvalitní veřejné prostory: Metodika tvorby a obnovy veřejných prostranství*. Brno: Nadace Partnerství 2011
- [21] City One [online]. 2019 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: www.cityone.cz
- [22] Geoportál ČÚZK. Geoportál ČÚZK [online]. ČÚZK, 2010 [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: http://geoportal.cuzk.cz/WMS_ORTOFOTO_PUB/WMSservice.aspx
- [23] HLUKOVÉ MAPY 2017 [online]. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [cit. 2019-03-20]. Dostupné z: <https://geoportal.mzcr.cz/SHM/>
- [24] DAY, Christopher. *Duch a místo: uzdravování našeho prostředí: uzdravující prostředí*. Brno: ERA, 2004. ISBN 80-865-1795-0.
- [25] *Prezentace výsledků sčítání dopravy 2016. Ředitelství silnic a dálnic v ČR* [online]. [cit. 2019-04-08]. Dostupné z: <http://scitani2016.rsd.cz/pages/map/default.aspx>
- [26] ABCentrum Blansko ILL Holding Blansko. *ABCentrum Blansko* [online]. [cit. 2019-05-10]. Dostupné z: <http://www.liskagroup.cz/development/abcentrum/>
- [27] *Časopis I Fórum ochrany přírody. Fórum ochrany přírody* [online]. [cit. 2019-05-13]. Dostupné z : <http://www.casopis.forumochranyprirody.cz/magazin/analyzykomentare/jak-velikost-mesta-ovlivnuje-druhove-slozeni-vegetace>
- [28] Muzeum Blanenska [online]. Muzeum Blanenska, 2016 [cit. 2019-05-18]. Dostupné z: <http://www.muzeum-blanenska.cz/clanky/detail/blanenska-umelecka-litina.htm>
- [29] Michal Moučka *Urbanistická analýza města se zaměřením na veřejné prostory – městské zásahy*. Brno, 2018. 86 s., 2 s. příl. Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav architektury. Vedoucí práce Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Poloha Blanska	4
Obrázek 2: Zámek Blansko	5
Obrázek 3: Vymezení řešeného území.....	18
Obrázek 4: Řešené území – pohled z východní strany.....	19
Obrázek 5: Řešené území – pohled ze západní strany	19
Obrázek 6: Podrobná mapa území.....	20
Obrázek 7: Litinové sochy	21
Obrázek 8: Širší vztahy	22
Obrázek 9: Kompoziční osa	23
Obrázek 10: Kompoziční osa na Staré Blansko.....	23
Obrázek 11: Kompoziční osa na Komerční banku.....	24
Obrázek 12: Propojení s ulicí Rožmitálova	24
Obrázek 13: Detail průchodu	24
Obrázek 14: Související veřejné prostory.....	25
Obrázek 15: Výškové poměry v území	26
Obrázek 16: Pohled na jižní stranu.....	26
Obrázek 17: Pohled na severní stranu	26
Obrázek 18: Pohyb vzduchu přes zastavěné území.....	27
Obrázek 19: Pohyb vzduchu v zastavěném území	27
Obrázek 20: Funkční vybavenost	28
Obrázek 21: Občanská vybavenost	29
Obrázek 22: Aktivnost parteru	30
Obrázek 23: Aktivní parteru.....	30
Obrázek 24: Neaktivní parteru	30
Obrázek 25: Zeleň v širším okolí	31
Obrázek 26: Zeleň v řešeném území	32
Obrázek 27: Dopravní plochy a koridory	33
Obrázek 28: Hluková zátěž z komunikace ve dne	35
Obrázek 29: Hluková zátěž z komunikace v noci.....	35
Obrázek 30: Hluková zátěž z železnice ve dne	35
Obrázek 31: Hluková zátěž z železnice v noci	35
Obrázek 32: Zastínění v 9:30	36

Obrázek 33: Zastínění v 12:30	36
Obrázek 34: Zastínění v 14:30	37
Obrázek 35: Zastínění v 17:00	37
Obrázek 36: Počet vstupujících	39
Obrázek 37: Trasy chodců v 9:30 – pracovní den	41
Obrázek 38: Trasy chodců v 9:30 – víkendový den.....	41
Obrázek 39: Trasy chodců v 14:30 – pracovní den	42
Obrázek 40: Trasy chodců v 14:30 – víkendový den.....	42
Obrázek 41: Trasy chodců v 17:00 – pracovní den	42
Obrázek 42: Trasy chodců v 17:00 – víkendový den.....	42
Obrázek 43: Trasy chodců – souhrn pracovního dne	43
Obrázek 44: Trasy chodců – souhrn víkendového dne.....	42
Obrázek 45: Stacionární aktivity – pracovní den.....	44
Obrázek 46: Stacionární aktivity – víkendový den	45

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Komunikace II/374	34
Tabulka 2: Komunikace III/37440	34
Tabulka 3: Komunikace III/37937	34
Tabulka 4: Stav počasí v příkladových dnech	36
Tabulka 5: Počet vstupujících - pracovní den	37
Tabulka 6: Počet vstupujících - víkendový den.....	37
Tabulka 7: SWOT analýza	46

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vývoj počtu obyvatel.....	5
Graf 2: Složení vstupujících – pracovní den.....	38
Graf 3: Složení vstupujících – víkendový den	38
Graf 4: Počet vstupujících dle času	41

SEZNAM ZKRATEK

CHKO	Chráněná krajinná oblast
ČR	Česká republika
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
ÚPD	Územně plánovací dokumentace
VHD	Veřejná hromadná doprava